Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

28e ANNÉE — N° 114 GIÁ MỖI SỐ 0810 MARDI 17 JUIN 1924

Pharmacie Centrale

TRUNG ƯƠNG DƯỢC PHÒNG
Đường Catinat môn bài số 195 đến 201 Saigon.
của ông J. MUS
Nhất hạng bào chế sư-y-viện Montpellier.
. Bổ thuốc theo toa cách kỹ lưỡng lắm.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

GIÁ MUA BÁO
Trọn năm..... 8$00
Định riêng cho Người Bổn-Quốc
Nửa năm..... 6$00
Tháng..... 3 50
Ba tháng..... 2 50
Gởi thơ từ-hay mandat xin đề: M. Lâm-hiệp-Châu ở Nông-cổ mín-đàm SAIGON
Tổng-lý Kiêm chủ-bút: LÂM-HIỆP-CHÂU

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
ET
Organe de propagande française hebdomadaire
MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ BÀ
Tòa soạn-báo ở tại đường Pellerin số 63. — SAIGON —
Fondateur-Propriétaire: François CANAVAGGIO

GIÁ BỀ LỜI RAO
Về việc thương mãi xin gởi thơ hay đến báo quán thương nghị.
Annonces légales 0$50 la ligne de 6 points sur justification de 9 cicéros 3/4 quelle que soit la page.
Quảng-lý: NGUYỄN-TÂN-PHÔNG

Vve Vuattoux
140-142, Rue Catinat 140-142,
SAIGON
Có bán đồ nữ-trang, đồng hồ, kiến đeo mắt, nhiều thứ nhiều kiểu lâm băng bạc rất khéo-léo, huê mỹ.
Có súng ống, thuốc đạng, đồ phụ tùng.
Súng hiệu Verney, hiệu Carron và hiệu Gaucher St Etienne.
Có đủ các đồ binh-khí.
Kính mời quí-khách có dịp ghé hàng tôi một lần sẽ được lòng lắm.

NGHỀ HỌA Ở XỨ TA

Thường đạo thành phố thấy nhiều tiệm của bọn Khách bán kiến, treo đầy trong đầy ngoài nhiều tấm tranh lớp vẽ trên kiến, lớp vẽ trên giấy rồi lộng ra kiến, mà những tranh vẽ trên mặt kiến thì toàn của tay thợ ở Chợ lớn hoặc bên Tàu vẽ rồi chở sang đây bán lại cho ta; còn tranh mà vẽ trên giấy rồi lộng kiến thì nghe bọn khách nói rằng đồ ấy vốn chính tay của người Thoại-sĩ (Suisse) vẽ. Những cảng không biết có quả vậy chăng, mà phần nhiều dâu ta là thích tranh của người Thoại-sĩ hơn là của Khách và của Langsa; dầu cho bức tranh khéo mấy mà có ai nói rằng tranh ấy là tranh của người Pháp thì tâm tranh đó coi cũng là thường! Ấy chẳng chi gọi là lạ tai, vì nên tự tự nghĩ thử thì liên kiến rằng phong-cảnh nước Thoại-sĩ (Suisse) rất nên đẹp-đẽ: xuân, hạ, thu, đông bốn mùa trong năm thì phong cảnh đều đổi, người Thoại vốn chuyên nghề hoạ rất có danh tiếng xưa nay, nét bút tài tình là đặng bốn mùa tám tiết. Nên những tranh ấy nếu đem đâu thì chẳng thua gì ai cả.

Như kỳ dầu xảo mới rồi tại thành Marseille, anh thợ hoạ Prjunk (người Thoại-sĩ) họa bức tranh « *Bầy bò rừng chiếm lộn* » được thưởng mề-đay vàng ngoại hạng, liết thầy thợ hoạ các nước đều nhượng nét bút tinh thần của anh ta. Khi đi ra trường đấu thì có người Huê-kỳ chủ hãng xe hơi, M. *Dodge* hỏi mua mười ngàn quan mà anh thợ hoạ còn nài đến mười lăm ngàn mới khứng bán.

Xem bao nhiêu đó thì đủ rõ cái nghề hoạ của người nước Thoại tài-tình là bao nhiêu rồi, cho nên đồng-bang ta nghề danh mà mộ những tranh của nước Thoại cũng phải. Tôi thấy nhiều thầy nhiều cô thích tranh ấy cho đến đi đâu của một mà khách thách đến mười cũng rán mua cho đặng. Thật cái mảnh-lực ham mới chuộng lạ của người mình rất là mạnh-bạo vô cùng. Quanh năm mãng thăng cứ chung một ý mà khen tài nghề của người mãi, thầy người hay hơn mình, người khéo hơn mình không lo trù hoạch phương-châm nào được để theo kịp người, dầu không đặng tận thiện tận mỹ như người chớ đề nào chẳng nhỏng đến năm ba?

Nếu chúng ta mà có đến rạp hát ông Huỳnh-trí-Phú, ông Lương-khắc-Ninh dượng kiêm Chủ-bút tờ đại nhựt-báo Trung-Lập, thì chúng ta sẽ đặng mục-kích nhiều bức tranh, nhiều tấm sơn thủy rất tài-tình chính tay của người mình là M. *Marc Phung* (1) vẽ ra không sút gì tranh của Pháp và của Thoại. Chứng ấy chắc rằng cái ý ham chuộng tranh của nước khác từ đây có lẽ giảm lần, mà lại công-nhận những tranh tượng, những sơn-thủy ấy rất khéo, đua nhau mướn vẽ hoặc mua chẳng ít. Như thế bọn khách không thừa dịp tham chuộng của chúng ta mà bán cho mắc những tranh ấy, lại nghề hoạ của chúng ta ra thêm, sẽ sắp vào hàng với nghề hoạ ở các nước. Chớ từ bấy những nay cứ vác tiền đem nài-nỉ mà mua cho đặng cái hay của người, còn của mình cũng hay cũng khéo như người mà lại bị người khinh-khi rẻ rúng, không ngó ngàn đến hối đến thì lấy làm thiệt thòi cho nghề hoạ ở xứ ta lắm.

QUỐC-TÚY.

(1) M. Marc Phung hiện ở đường vẽ bản những tranh, sơn thủy tại đường Tổng-đốc-Phương Cholon môn-bài số 45.

Lời cảm tạ

Nhơn dịp rảnh lên Saigon ghé viếng tòa báo Nông-cổ mín-Đàm thấy đăng nhiều bạn đồng chí riêng với tệ hoàn nghiêm tờ Nông-cổ rất đông. Phần riêng của tệ vội vàng viết ít lời mà cảm tạ chư quí-vị đồng chí, còn phần chung của tòa Nông-cổ cũng thạnh tình tuần cảm chư quí-vị khán quan lâu nay một lòng vẫn giúp tờ Nông-cổ sống đặng 23 tuổi rồi, ấy là nhờ ơn chư quí-vị khán quan chiếu cố, tuổi chất càng cao thì hay gặp nhiều bước đường gay go hiểm trở, tình đời nhiều đoạn éo le, đặng bước nào càng mừng bước nấy, ngộ cảnh phải tùy theo cảnh. Từ đây sắp tới chúng tôi chen vai dâu cật nhau ráng bước cho cùng đường. Tiền tấn thì hậu kể, xin chư quí-vị khán quan mộ lòng tai chung như nhựt vẫn giúp cho tờ Nông-cổ đặng cứng gối vững chơn, bước cho đến cùng đường chông gai cay đắng.

Đời càng ngày càng dỗi, bước đường rồi là đường xưa nào cũ, chúng tôi đã bước đặng rồi, từ đây sắp tới là bước đường mới, dầu gặp phải lúc truân chuyên chúng tôi cũng ráng bước cho đến nơi đến chốn. Tờ Nông-cổ Mín-đàm là tờ báo để bình vực quyền lợi cho dân, tờ Nông-cổ Mín-đàm là tờ dân báo, chúng tôi nguyện với chư quí-vị khán quan rằng: tờ Nông-cổ Mín-đàm không bợ lúa theo phường tham quan ô lại, quyết một lòng bình vực dân bị áp chế dưới cường quyền; tờ Nông-cổ Mín-đàm chẳng để cho cường quyền đạp đổ nền công lý. Chúng tôi chẳng dám xưng rằng: tờ Nông-cổ Mín-đàm bình vực hết cho xã hội Annam. Miễng là dầu gặp một việc chí quá cần cơ, giúp đặng cho một hạng dân nào bên mạt đặng thoát khỏi cái vòng áp chế thì chúng tôi mừng việc đó.

Trên đây chúng tôi đã nói đời càng ngày càng đổi mà chúng tôi quyết một lòng chẳng đổi chút nào, xin quí-vị khán quan tin rằng, xin quí-vị khán quan tin rằng chúng tôi nguyện ghi lòng lâm cho vừa lòng chư quí-vị khán quan chẳng phụ chúng tôi đã gặp bước đường cũ là bước đường quá đỗi dồn dập gian nan; từ đây sắp tới là bước đường mới, chúng tôi đặng cứng gối vững chơn thẳng bước.

Tuy mặt cho tờ Nông-cổ Mín-đàm.

TRẦN-QUANG-MINH
Kỉnh tạ

Kính cáo

Bắt đầu từ nay sắp đi, những thơ từ, bài vở và mandat xin chư quí khán-quan cứ để gởi cho M. LÂM-HIỆP-CHÂU bổn-báo Tổng lý kiêm chủ-bút.

MẤY LỜI TÂM-HUYẾT

Người 23 tuổi thì thật còn trẻ, tờ báo 23 năm hẳn cũng được là lâu. Vậy tờ NÔNG-CỔ-MÍN-ĐÀM nhiều đối với các qui-báo Quốc-ngữ thường thường đã quen hơi thuốc đánh, trông thấy hằng ngày đây thì cũng được cho là niên cao kỳ trưởng, 23 năm trời cùng chơn rảo bước với hải-nội chư-tôn. Tay-thị hồ-nay thì kể là 23 năm mà từ về với chúng tôi đây, bổn-báo Tổng-lý là ông LÊ-THÀNH-TƯỜNG, tánh lại thì mới được có già-gà hai, non-non ba năm là qua.

Ấy trong hai năm rưỡi trời, thứ ngẫnh lại mà xem coi tờ N. C. M. Đ. đã có cái ơn mọn gì, nghĩa phải là chúng tôi đã làm được cái việc gì nào đề gọi giúp ích cho đồng-bào chưng-độc ta trong muôn một chưa? Ôi! Một tờ báo mới trong cái thời-giờ ngắn-ngủi vô-cùng, đối với 3 triệu đồng-bào trưỡng thật còn bỡ-ngỡ ngai-ngùn lắm, lấy làm khó mà dám mở miệng đoán ngay được là thế nào! Vì chúng tôi nói rằng: Chúng tôi đã hết sức cùng lòng phơi gan trải mật với đồng-bào, những là hưng lợi trừ hại, dẫu mỗi đêm đường, khai dân-tài quân đề-rỉ, toan sự ích-lợi nhỏ-số vô-ươn; mà biết dâu lại đã thành rồi những giấc thoản mây bay, những hoa trôi nước chảy;... Thế cũng kể được rằng lợi ích chăng ru?

Vì vậy, tờ « Nông-cổ-mín-đàm », không dám tự-phụ, chỉ có e mình không được trò-phận trách-nhiệm tự-tô, tự lấy mình thôi! Thật tờ « Nông-cổ Mín-đàm » không dám biết nói khoác để đầy-đưa cho ra lẽ giỏi lẽ hay. Nhưng, chúng tôi dám mở miệng ra chẳng thẹn mà nói rằng: chúng tôi hằng giữ được cái lòng chân dạ thật, chắc-chắn hẳn-hòi, không vì lợi riêng mà nhẫn-tâm đánh quên phận cái nghĩa-vụ của mình đi. Chúng tôi mong mỏi cho giống nòi ta chóng bước lên con đường văn-minh tấn-bộ lắm, muốn sao cho quốc phủ dân cường, nước ngoan dân giỏi lắm; cho nên chẳng lối hằng nghĩ phải thế nào. Giả-sử chúng ta có công chỉ: Kia đường văn-minh tấn bộ là đó, khá chông bước lên! mà không dọn quét gươm-gai gốc cây sạch bớt, thế thì biết ngày nào mới bước lên đành nổi « văn-minh »! Hoặc những kia ta nên làm cách đó được giàu, thì nâng được mạnh, kiếm no được tài mà nếu không đón ngăn cản chân những nỗi cướp-bóc, ép-dầu, gian thì cũng tài nào mong giàu, mong giỏi, mong mạnh được? Thì dụ-dụ người lấy sách ra học mà mồi khi mở đen, xem ra thì lại phải kể tân-thanh xét đích, đáp đen. Vậy ta cần nên trừ kẻ nào cản ngăn trở trước đã là trọng hơn cả.

Thiết-nghĩ dầu quốc-gia, quốc-văn, hóa của Pháp, nghĩa-vụ, tự nghĩ nước Đại-pháp sang bảo-hộ nước ta, đã trải sự chục năm dư. Ngoài sự sửa-san bổ-cổi cho nê-nang thì cũng quyết đem hội giống « văn-minh » mà đã cho khắp non sông nước ta. Cái công-lao khai-hóa, dạy-dỗ đúng mức ấy hả còn phiền trách những gì, thì mà lại vì cớ nào còn lắm đều gai chân bàn chân lắm rất rầu vậy. Đoán xét ra coi có phải vì ta hai lần nói ta cũng Thái, cái thói ỷ quyền cậy thế, lấn lớn hiếp có là cái tập quán hư-hèn của phần nhiều dân ta từ xưa đến nay. Như ở trong làng thì bị làng, ra ngoài lũng thì phải lũng, chi đến quốc đến châu thì lại phải người quyền-hành trong quận trong châu!

Vì vậy nên dân ta phải chịu mở chịu tối, nước ta chịu ở chịu nghèo. Muốn mở mắt ra ngó trời, thì phải người hip mắt lạ; muốn dong bước lên non, thì bị kẻ trí chơn lại!

Bởi bao nhiêu cớ đó mà tờ «Nông-cổ-mín-đàm» phải nóng lòng, phải hỏ nao mãi trong tờ báo, cũng chỉ vì tấm lòng thương nước thương dân, vì công nghĩa cùng ích cho nhau, chớ hẳn thật là không phải vì mong được cái lợi riêng cho mình mà gắng nên đó.

Có lẽ nào kể từ đó nghi-kỵ lẫm lường cho rằng tờ «Nông-cổ-mín-đàm» vì duyên cớ chi riêng, chớ không ngờ bởi cái nhiệt-huyết của tờ báo chúng tôi tự-nhiên vậy

Đó, như trải qua mấy vụ nắng trên tờ N. C. M. Đ. từ nay nào là vụ Lê-hồng-Côn (cái tu-sự thường), Hương-chủ Quê Hòa-an (ao-lành), Ông-thoại-Ngọc, cái tân thương (Sadec), chủ-quận Trần-quang-Tuất, Chợ-gạo (Mytho), chủ quận Kim, xã Châu-Kỳ, Phước-long (Rạch-giá) vân vân, của chúng tôi nhứt là ông LÂM-HIỆP-CHÂU bổn-báo, chứ-bút hầm-tâm hồ-hởi gắng ra đó, thử dọ xét lại coi vì lòng tự-nhiên lấy lẫm sôi gan nóng ruột, hay là quyết mưu sự chi riêng.

Tờ «Nông-cổ-Mín-đàm» hẳn được đồng-bào yêu-mến vì tờ N. C. M. Đ. có cái lòng ngay dạ thẳng, nói được thì nói, không vì hai tấm mạn ngân tư mà để trái nói ông thần lượng-tâm. Vì dầu một tên dân đê-hèn hơn hết là tên cu-li xe kéo mà phải người trên hai-hiệp cũng không lấy làm bỡ-rỡ mà bỏ qua, không tận-tâm tận-sức, cũng đa cũng lo-ý giúp cho bao mẫu.

Thế thì tờ nay tờ «Nông-cổ-Mín-đàm» đã qua những sối khó-khăn, mấy tuần nay yêu lắm vì duyên-cớ riêng mà chứ-bút tôi không thể nói ra đặng, chúng tôi quyết nết lòng hết sức phấn-lẻ thêm lên để đắp cho phu nhơi cái ân-tác của hải-nội độc-giả chư-tôn quá yêu, quá mến, quá tin, quá mộ-mà quan-thiết đến tờ «Nông-cổ-Mín-đàm» bấy lâu nay.

Tờ «Nông-cổ-Mín-đàm» nay tờ mạt được vững-vàng bền-bỉ mà cũng nhờ lòng vào cái lòng yêu-mến qui-hóa của các hải-nội độc-giả chư-tôn cùng công sức khuyến rủ đó vậy-thay là được nhiều thêm người mua báo. Số người mua báo được nhiều thì tờ báo mới nong phát-đạt mà gánh trọng cái trách-nhậm lâu dài.

Đồng bào ta ơi! Cái gánh trách nhậm của báo-gởi thật là cái gánh nặng-nề dau-lớn khó-nhọc hết sức đường bao!! Đồng bào ta nên trông mong lợi tâm huyết nầy mà hiểu kinh tờ báo, cầm mến tờ «Nông-cổ-Mín-đàm» cho.

LÊ-QUANG-VÂN.

Lời nghị-định

Quan Đông-lý hội công-đồng thành-phố Saigon, Thường-thọ ngũ-đẳng bửu-tinh

Chiếu theo chỉ dụ ngày 11 juillet 1908 chấn chỉnh các sự cai trị thành phố nơi cõi Đông-pháp;

Chiếu theo mấy lời nghị-định thành phố ngày 18 novembre 1921, 20 février, 12 và 16 mars 1923 ra luật lệ về những xe-hơi cho mướn.

NGHỊ-ĐỊNH:

Điều thứ nhứt. Những người cầm tay bánh xe-hơi cho mướn và chở chuyên bộ hành và những người phụ, phải có mang luôn luôn bên tay trái một miếng nỉ có thêu tên người chủ xe bằng chữ bề cao 2 phân và số xe bằng số bề cao 4 phân.

Cho phép một người cầm tay bánh và một người phụ trong mỗi cái xe-hơi mà thôi. Mấy người nầy phải tuân theo những điều buộc trong khoản chót điều thứ tám lời nghị-định ngày 18 novembre 1921, mà có lời nghị-định ngày 20 février 1923 thêm cấm chẳng cho gỉ ình xước bộ hành. Vì vậy, nên chúng nó phải ở theo xe của nó, tại mấy cái nẻo xe đậu và được phép phụ giúp bộ hành mà đem đồ đạc lên xe mà thôi.

Riêng phần chủ xe-hơi phải tuân theo mấy điều buộc trong lời nghị-định nầy và phải chịu những sự phạt vạ của mấy người cầm tay bánh xe hơi chánh và phụ của mình.

Điều thứ hai. — Lời nghị-định nầy buộc luôn hết cả xe-hơi vào bộ tạ Saigon, và xe-hơi vào bộ tại nơi khác mà có chạy ngang quận Saigon.

Điều thứ ba. — Quan đốc phủ đình Đốc-lý và quan chánh tuần tỉnh, mỗi người tùy theo bổn phận, lãnh sự thi-hành lời nghị-định nầy.

Saigon, ngày 16 mai 1924
Quan Đốc-lý hội công-đồng thành-phố
THOLANCE
Số 1138
Xem và phê:
Saigon, ngày 5 juin 1924.
Quan quyền Nguyên-Soái Nam-kỳ,
THOLANCE.

Đôi cảnh trời khuya

« Đề rỉ ve ngâm, sao dòi nguyệt xế, sương sa gió phất, cảnh tịnh trời êm.»

Ừ, trong cái cảnh trời khuya vắng-vẻ, lặng-ngắt quanh bề nầy ta có thiết-tưởng cho rằng: ngoài những ai ai kia đã yên tâm hấp mắt, mê-mê mệt-mệt khi chưng có mấy cảm-giác quan-hiệm gì, tựa-hồ như cái xác người chết rồi nằm đấy, thì lại cũng còn có biết bao nhiêu cảnh-tượng thê-thảm hi-hoang cùng dương về ra trong một khoản nầy chăng?

Thật thế; cái cảnh trời khuya ve ngâm đề rỉ, cái cảnh trời khuya tịch tịch u-u: đề ai là người rượt gan sắt đá mà đối chẳng sanh tình, chẳng phải vui vui-ngẩn, phải buồn buồn-tanh!

Nhưng cái vui cười khoái-lạc chẳ con người ta đối với cảnh trời khuya là cái vui cười khoái-lạc thế nào đây? — Cũng nhau vui kẻ mà cận, sanh phụ-sự so loan, hương nồng lửa ấm, biết-ai nguồn-ấn, gặp trời khuya thêm êm-đềm trường xứ mà vui chăng? Chén rượu chung trà, câu ca tiếng nhạc, gặp trời khuya nghe chàng thành-thot thanh-tao, tiếng sáo véo-von, giọng cầm rỉ-rả mà vui chăng? Hay theo thú phong lưu ngồi xe đi dạo, bởi thuyền đi chơi, mặt nước lao-xao, bóng cây tha-thướt, gặp trời khuya trăng soi gió hắc, trông non-thanh thấy-tú mà vui chăng? — Thật, vui như thế cũng là vui lắm! Nhưng biết đâu cái vui ấy ta có được viên mãng hay không, có được mãi thường như thế không; hay là rồi ra một giấc hương-quan, cũng vẫn là tình-tanh chán-ngắt! Hoặc-giả cái vui cười ấy mà có phới được lòng nỗ được đâu cũng ai chăng.

Còn cái buồn; cái buồn rầu thê-thảm gợi ngẫn giọt dài của con người ta phần nhiều trong khi đối cảnh trời khuya lại như thế nào đâu? — Ấy ai hẹn ngọc thề vàng, bây giờ kim-mã ngọc-đang với ai! đêm khuya nghĩ đến mà trăm nỗi buồn-bã thảm? Nệm nghiêng gối chiếc, hết đủ lại co, thương người chốn hạt-nội máy-ngăn, ven trời góc biển; phòng-có bóng-chiếc, gối lạnh chăn sương, chưa ai sử điệp tin ong, chẳng kẻ giao đầu chung gối, nên đêm khuya canh vắng nghĩ đến mà thảm mà sầu, tơ vương ngổn-ngổn trăm đường chăng? Hoặc là phiêu-lưu đất khách nhớ đến tử phần, vợ yếu con thơ nghĩ đến nông-nổi khó nghèo, mà giọt châu tầm-tã đối với cảnh trời khuya nầy chăng?

Ôi! cái buồn cái thảm, giọt ngẫn giọt dài nầy phần nhiều ai cũng phải có trong chánh-tâm đem thân, bảo-sao tránh khỏi. Nếu mà đó cũng chỉ là ta mà ta buồn, vì cảnh tình ta mà ta thảm, chắc chi mà nhẫy-lòng được đây xô cái buồn thảm ấy ra ngoài để tiếp lấy cái vui cười hả-hả như kẻ khác vào trong ý. Thế nên, thay buồn là buồn, thảm là thảm, khóc là khóc, chớ cũng không chi phải đáng tỏ ra ngoài để cho người sản-sổ được.

— Ai ơi! Đề rỉ ve ngâm, sao dòi nguyệt xế, ta ngồi đối cảnh trời khuya thật bảo, thật xót lắm! Nhưng mà cái buồn nầy không phải vì duyên phận cái phần của ta hay vì gia-đình cảnh sự ta mà buồn; ta buồn vì những dân dâu, ngồi dài cảng phụ lắm, nhọ-nhằn chen buồn nhiều cho cái cảnh-tình ấy! Ta hãy bỏ cái cảnh-tình ấy mà đi xem chung vai lý hoạt cùng bạn-hữu, ta chén chén thủ, ngâm ca hay đời giới; để thỉnh-thoan ngồi trên xe, đưa be thuyền đi dạo, nhân xem thấy-tú non-thanh, hứng thú nước xao trăng dọi mà được cười ha-hả như ai kia cũng cùng đối cảnh trời khuya nầy vậy. Nhưng dâu được! Nếu thế thì chẳng ra giọt bi-ai đã ngưng chảy, dòng thảm lý hết còn đong, ai cũng là vui, là mừng, là cười ha-hả hết?

Mà bây giờ ta thử hỏi nhỏ những cái vui kia đã là nên vui chưa, những cái buồn nọ đã là đáng buồn cho đến nỗi phải đâm nước mắt ra chăng? Chớ thiết tưởng nếu trong đêm khuya canh vắng nầy ai lấy đó làm vui nghĩ lại ắt phải buồn; ai vì nọ mà buồn thời lại lấy lẫm sự vui cho phải buồn thêm hơn nữa.

? ?

Rủi ro hay là bị giết

Nên đi cũng ngẫt, nói bỏi e nhầm tai độc-giả chư-tôn, đã vậy lại còn gây nên một mối tư-thù; nhưng dầu mang tiếng trách-cứ, dầu gây nên mối tư thù mà việc ấy đặng kết quả thì kẻ thiếu-niên nầy cũng không quản.

Việc mà gây mối tư-thù, mà làm nhàm tai độc-giả chư-tôn đây thật chẳng ngoài vụ *Giết quan bát vật Huỳnh-văn-Côn kêu là Bảy tại Bacliêu* vậy.

Đã trót mấy tháng trời, tôi hết sức kêu ca trong báo Nông-cổ-mín-đàm cầu xin Quan trên soi xét vụ nầy mà minh-oan hộ-cho hương-hồn Quan bát vật Côn dưới Cửu-tuyền đặng toại; nhưng bút tà mực cạn mà vụ án mạng mấu nhiệm kia cũng chẳng thấy hiệu nghiệm chi, ấy chẳng phải tôi không hết lòng gân sức, mà vốn thật — theo ý trưởng của tôi — vì *đỡ ng tiền cho lão công lý* nên đứa phạm nhơn mới được thong thả ngồi yên, hưởng nhưng đều lạc thú!....

Đó là mấy lời sơ qua về vụ án mạng của ông Bát vật Côn!

Đây lại là một vụ «CHẾT» rất mầu nhiệm, không rõ vì sự rủi ro mà nên, hay là bị phải tay của bọn *giết người cỏ đồng* sát hại:

Ông Đỗ-thành-Hải, vốn là nghiệm thân của thầy Đỗ-thành-Luận thơ-ký chánh ngạch đương tùng sự tại Tòa Bố Hà tiên, chết một cách rất là mật nhiệm phi thường. — Nghe rằng ông lão mạng bạc kia vì sự rủi ro mà thác, nhưng xem vích tích trên đầu của ông lão ấy thì coi dường như một bữa chém vào!!....

Lại nghe tiếng thiên hạ đồn-đãi rằng ông Đỗ thành-Hải bị người giết...

Nghe vậy chúng tôi có lòng hồ-nghi cho vụ nầy hết sức, chắc cũng tựa hồ như vụ giết quan Bác vật Huỳnh-văn-Côn lúc nọ.

Thế nên chúng tôi có mấy lời cầu xin Quan chánh sở mật-thám Nam-kỳ là một vị thanh quan rất sốt sắng nghĩ vì thầy Đỗ thành-Luận là người làm tôi nhà nước Bảo-hộ mà tra xét giùm vụ nầy coi ông Đỗ-thành-Hải vì rủi ro mà thác, hay là từ vì phải tay người sát-hại chớ bấy lâu nay xứ Bacliêu thường xảy ra nhiều điều nhơn-mạng rất mật-nhiệm, chẳng cách nào mà tra xét cho ra, như vụ giết ông Bát vật Côn mới rồi.

Có kẻ quan chánh tỵ mật-thám Nam kỳ không để qua vụ nầy, nên đặng bị kẻ phạm-nhơn giết ông lão Đỗ thành-Hải rồi, thì có lẽ chả con trứng mẹ-cha tên đã giết ông Bát-vật Côn cũng không tài nào tránh khỏi.

Dường rằng Quan chánh sở mật-thám không để qua vụ nầy.

LÂM-HIỆP-CHÂU

Ta thiệt buồn vì đâu? Trước nhứt là vì phong hóa ngày nay đã suy tồi, luân-thường ngày nay đã đảo ngược! con không kể cô cha, vợ chẳng quản đến chồng; gái trai hồn-tạp, suông-sã tà-tơi, trên dâu dưới bộc; đục-tinh tỉ có, trung tình vốn không! Vợ chồng đã đạo trọng mà đến ngày nay xem rẻ xem thường. Anh em ruột mà đắc nhau đi kiện, gianh giựt từ một phần đất một thước vườn, không kể gì tình huyết nghĩa đệ. Bà con: cậu, cô, chú, bác thì lại như nước lã người dưng, có tiền là người thân, không bạc vốn kẻ thù, đâm chém chém đâm, chuyển nhau coi dường như người dưng kẻ nghịch. Con bậu bạn thì nay dời mai đổi, sớm đậm chiều phai, chớ nhau lại hại nhau thuốc-mê mà miệng ngoài thì ngọt, bụng trong đã chứa sẵn gươm dao, chơi với người lại trở muốn vợ người, lấy vợ người; vô-ân bạc nghĩa, thất-tín thất trung.

Thế mà đêm khuya ta nghĩ đến phải buồn. Buồn đó là buồn cho cái đời vô vị; buồn cho xã-hội phong hóa ngày nhơn-tâm rắc rối xuôi cho phong tồi tục bại; buồn mà sanh thương!!!

(Còn nữa) L. Q. V.

VĂN UYỂN

HAI BÀI THƠ SÁCH HỌA

Nhơn tôi có hai bài thơ muốn đem cầu các bạn thi bà trong Lục-châu họa gửi đăng vào « Nông-cổ mín-đàm » gọi là kết cái duyên Bắc Nam xã-tự với ít ai xi các ngài xem, vui lòng họa cho.

I

CẢNH ĐI ĐƯỜNG

Lèo-đèo đường xa bóng xế chiều
Cỏ vàng lác đác ngọn thông reo.
Trông vời phần tử ngàn non cách,
Thương nỗi phong trần trăm giờ leo.
Lụ-biệt nhìn ai chân ngại bước,
Gia-sơn ngoảnh lại bóng còn theo.
Hương quan lận lội vì ai tá?
Ái hỡi cho ta hỏi một điều!

II

CẢNH CHIỀU NHỚ BẠN

Ác đã về non bóng đã tà,
Ngân lau ải-ải tiếng thu ba.
Rừng sầu sáo sắc chim vì nhớ,
Đường cái xôn-xao khách lại nhà.
Eo-óc đàn kêu người nội cổ,
Lập-lòe đóm lạnh trước vườn hoa.
Nhớ ai thấy cảnh hoàng-hôn lại,
Tác dạ tư-lương hại lẽ sa.

NGUYỄN-MẠNH-BỔNG.

Hai chục ngàn quan đổi vẻ mỉn cười

Cách tháng trước đây có ả đào quí danh là Mme Jang Lugau ở thành Paris cùng đi xe hơi đạo xem phong cảnh với ông chủ hãng tàu ở thành Marseille. Gặp cơn rủi, xe hơi phải lật có ả đào bị thương. Đã vậy ông chủ hãng tàu lại còn phải bị phạt về tội làm cho một người phụ nữ bị thương hết 50 quan.

Nhưng có ả đào lại vào đơn ở Tòa án Lons-le-Saunier kiện về việc làm cho cô bị thương thành xấu mắt cái vẻ đẹp của cô đi, vì trán mòi và tai bên hữu phải mang thẹo, có mất sự lợi trong cái nghề-nghiệp của cô đi, nên cô nhứt định đòi 75 ngàn quan.

Hai bên đều có luật sư cãi, nhưng Tòa án xử ông chủ hãng tàu phải bồi thường cho cô 20 ngàn quan. Thật cái vẻ mỉn cười của mĩ nhân rất là quí giá lắm, các ông ở nước ta nếu có cái cao hứng mời mĩ-nhân đi chơi bằng xe ô-tô chẳng nên để ý cẩn thận cho lắm!

Tin buồn

Chẳng chi lâm cho chúng tôi buồn xót hơn là mới rồi được tin chẳng lành rằng linh hồn-nội-trợ của M. Nguyễn-cư-Hiến tự Quốc-Biểu đã từ-trần bổn ngày 1er juin 1924, hưởng dương được 29 tuổi.

Nông-cổ Mín-đàm xin kính tỏ đôi lời phân-ưu cùng ngài và chúc cho hương-hồn cô được tiêu-diêu nơi miền tiên-cảnh.

N.C. M. Đ. huy lự

Hương-quản-Hay lộng quyền

Tại làng Vĩnh lợi Bạc liêu có tên Trần-minh-Hay làm Hương-quản trên 4 năm rồi nhiều đều bà hiếp dân thái thậm nhiều việc trái phép lộng quyền, chẳng rõ tôn Hay nầy cậy thế lực lại đâu mà làm làng hoài, không chịu nghỉ, quyết một lòng chiếm địa vị chức Hương-quản hoài.

Vậy từ đây sắp tới cứ thiệt sự nói ngay, kẻ đã hết hành làng của Hương-quản-Hay ra sau đặng cầu xin quan chủ-Tỉnh Bạc-liêu và ông phủ Trần chủ quận châu thành Bạc-liêu ghé mắt rứ giùm mối tệ.

Vậy đâu các hạng dân hương thiện Vĩnh lợi Bạc-liêu ông nào đã bị Hương-quản-Hay hiếp đáp rồi, xin chư vị cho tôi hay, đặng tôi ấn hành lên tiếp.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

Dân Vĩnh lợi

DÔNG-PHÁP THỜI-SỰ

GIÁ BẠC

Ngày thứ ba 17 Juin 1924

Kho nhà nước	9 fr 60
Ngân hàng Đông Phá	9 60
Société Générale de la Banque Industrielle de Chine	9 50
Ngân hành Hongkong-Shanghai	9 50
Ngân hành Chartered	9 60

GIÁ LÚA

Lúa chở đến nhà máy Cholôn (mất bao) mỗi tạ 100 kilos, là :

Vĩnhlongg	6$10	tới 6$20
Gocong	6 30 »	6 40
Baixau	6 40 »	6 50
Bacliêu	6 50 »	6 60

Giá thường bực trung. 6 32 » 6 42

Chuyện lạ

SỰ VÔ DUYÊN CỦA MỘT VỊ ĐỐC-PHỦ

Một tờ báo quốc-âm ở Saigon có thuật chuyện quan Đốc-phủ Hương hôm trước nhơn vô nhà thương Vĩnh-long có việc chi đó, mới gặp cô mụ Cu... quan lớn ta cầc cớ lại hỏi cô mụ rằng : « *Vậy chớ phải có là mèo của M. Ph.... không ?* » làm cho cô ta sượng mặt sượng mày quá sức, vì có người ta đứng gần đó cũng nhiều.

Cư khán-quan nên nhớ rằng quan lớn ta nói lời đó giữa đám đông người, vậy ! ! cũng đủ biết cái phẩm cách của quan lớn là thế nào. Tôi từ hay câu chuyện đó đến nay hằng thầm than trộm tiếc giùm cho cái danh giá của một vị quan lớn như thế!

Cũng nhơn việc nầy mà tôi lại tưởng đến cái phẩm hạnh của bậc quan trường ở xứ ta, tôi xét lại phần nhiều trong đám nầy chẳng mấy người giữ đặng cái lòng đạ thanh cao!!

Ai cũng tự xưng mình là quan lớn, là thượng lưu xã hội, nhưng mà nghe đến lời ăn tiếng nói toàn là lời *lỉ lol, đê tiện*, nghe đến mà rớm tai, mà bưng óc bưng dạ, chịu đã không nổi.

Quan lớn gì mà dùng những tiếng theo giọng ăn cắp lăng chơi! theo tuồng xô lá ba ngoe? Quan lớn gì, thượng lưu gì ! !

N. T. T.

∴

Chẳng phải một việc đó mà thôi, lại còn lắm chuyện rất nên sức cười cho Phù Hương nữa, để thiên thoãn đây chúng tôi sẽ đăng lên mặt báo cho chư quí độc giả bình luận cái phẩm cách của ngài.

L. h. Châu.

Một tấn bi-kịch rất ghê gớm

Mới đây, hồi chiều bữa 6 Mai, có xảy ra một vụ sát nhơn tại lầu-xanh của mụ Diệp-ư-Tô ở đường Tân-hàng tục kêu là Bạch-hà-Hồ số nhà 34 (Cholon).

Nguyên hồm đó có 3 tên Phước-kiến đến dạy mụ Tô đi lại số 12 đường Artisans mà kêu ả-xâm Danh-chanh đến giúp vui cho các cậu, Danh-chanh vốn là bực tài sắc tuyệt vời trong xóm Bình khang; nên khách làng chơi không thiếu chi là kẻ âu yếm nàng. Nhưng phận hồng-nhan thường có mỏng manh !.....

Danh-chanh khi đến nơi thì mấy tên Phước-kiến đợi đón ả cho các bợm thôa tai. Rồi đó ả tên khách kêu mụ Tô và con xẩm ở tớ, người thì sai đi mua ả-piện kẻ lại sai đi mua thuốc.

Khi mụ Tô trở về nhà thì thấy vắn ba khách thì hồi xâm tớ vậy ba người ấy đi đâu rồi.

Nó trả lời rằng : ba người nói khóa cửa đi ăn cơm rồi một lát sẽ về

Mụ Tô bèn đi lên lầu thì thấy cửa phòng đóng mán, nên có ý nghi ngờ, mới đẩy cửa vào thì thấy Danh-chanh nằm trên mặt vũng máu linh láng, có ổ một vết dao đâm rất sâu. Hồn đã lìa xác bao giờ rồi.

Mụ ta hoảng hồn la lên inh ỏi. Thiên hạ chạy đến ở đó, rồi có người đi báo cho Cò bốt hay. Ông Cò lập tức đến nơi xem xét coi ba tên phạm đã tẩu thoát xa rồi.

Ông-Cò liền gửi dây niêm phong ấy lại, rồi báo cho quan Biện-lý hay.

Việc còn đang tra xét, chừng ra mới Bổn-báo sẽ nói tiếp.

HỌC-SANH TRƯỜNG BẢN QUÁN-ĐÔNG PHẾ HỌC

Bọn học-sanh khách trú trường bản Quán-Đông ở đường Cây-mai mới bỏ trường ra, không chịu học nữa.

Vụ nầy Bổn-báo chẳng hiểu duyên cớ cho trường-trí liền nhơn công đánh phần phái cho mình cả.

Quan Đốc-học trường là M. Tu-so Trac có tỏ hết các việc như sau nầy :

Trường tư Quán-Đông mấy tao lập ra là có ý cho con dân khuyến trú ngụ tại Nam-Kỳ đến học hầu cho biết cội rễ nước mình và chữ Langsa. Trường đây không ăn nên vì có bản bội đứng ra tạo lập và chịu tiền tốn bao cả thảy. Trường bây giờ có đặy trên 700 học-sanh, nhưng có 241 trò học ở trong mà thôi.

Trong bọn học-sanh nầy nhiều trẻ lớn học lớp nhứt chừng 15, 16 tuổi, tính hay cùng đầu cùng cổ, nên thường hay dụm năm dụm bảy ở trong trường, mà kích bác nhau hay thấy gia. Mấy cậu nhỏ thì tất nhiên phải sợ các cậu lớn nên cũng đồng lòng nhập vào bọn đó. Bọn học-sanh ấy tụ tập lại đặng làm gì? đặng chống cự lại với các vị Giáo-sư và thầy gác khi họ có rầy la việc chi vậy.

Nhưng M. Tu-so-Trac hay sớm nên muốn trừ tuyệt cái hội học-sanh ấy đi, sợ sau sanh ra lắm sự lôi thôi trong trường, bèn hạ lịnh bỏ các học-sanh phải giải tán cái hội đó đi.

Bọn học-sanh hay vậy lại càng tức giận bèn quyết tẩy chay, bỏ trường không học. Chúng nó tụ họp ngoài sân trường chớ không chịu vào lớp học, quan cai-trường liền bắt bảy cậu làm đầu đăng đuổi tuốc hết cả. Bởi thế nên mấy cậu kia sợ mới riếu riếu về lớp học hết.

Theo lời học-sanh thì cho rằng quan Cai-trường cùng các vị giáo sư ở rất gắt gao với các trò nhỏ. Nhưng không biết có quả vậy chăng.

Từ vài ba năm nay học-sanh các trường tư cùng một hai trường công thường hay bày sự phê học. Hễ trong trường có việc chi bất bình mà bỏ trên phản xử không đặng chánh đáng thì các học-sanh lấy đều đó làm cớ mà tức nên phải tỏ ra cái thủ-đoạn phế-học. Cái thủ-đoạn nầy có khi đặng kết quả tốt mà có khi cũng hại đến cái bước đường học-vấn của các bạn thanh-niên. Không, ở đời thật cũng có lắm nỗi bất bình, nhưng mình cũng nên xét cho tường tận cái cái đầu cỏ đang làm cùng không. Hễ đáng thì dầu đã vàng ta cũng quyết phong ba ta cũng liều, bá cả sợ gì ai! hà cớ gì đến ai. Còn việc không đáng làm thì dầu cho tấy trời đi nữa, ta cũng không màn đến.

∴

Nói lại khi cùng nhau dọn về ở phố đường Barbet nầy được ít tháng trời bỗng có tin nhà cô Đào-xuân-xây biến. Buổi trưa thấy đi làm việc về sắc mặt đu-đủn, lấc cái dây treo trong túi ra đưa cho cô và tiếp nói luôn: « Tin nhà xây bi'n, đi ở dưới mới mất tôi hôm qua...»

Cô Đào-xuân-Hạnh nghe tin nói chừa hết lời, cầm lấy dây thép lên lụy chan ướt giấy; khóc ngất một hồi nói: Dì của tôi mất rồi, thấy có thể nào xin nghỉ ít ngày đặng cùng về với tôi chăng?

Thấy ngả-n-nghĩ nói :

— Dì cũng như mẹ, bên vợ nào khác bên chồng. Tôi cũng muốn cùng về với mình trong đôi bữa; nhưng sự gấp hối như vầy chẳng hay có thể cùng không!...

— Mà thôi không sao đâu thầy. Kiếp chết là kiếp mất, đầu thế nào cũng không cải tử hồn sanh lại được; phần của nhà không người coi sóc, nếu dì cả hai rồi khuya sớm ai ở giùm đây.

— Vậy thì chẳng ra tôi là một thằng cháu rể vô-tình chẳng thông đạo-lý lắm! có tình với vợ mà không tình bên vợ hay sao?

Cô suy-nghĩ một chập lâu nói :

— Cái sự đó thầy chớ ngờ : khi về dưới tôi có thể nói giùm cho thầy được lắm. Sự làm ăn lắc-lưỡng, thầy cứ ăn lỏ g để một tối về là đó.

— Được vậy cũng tốt! nhưng cái sáng lại lời nói sao cho khéo n ở?

— Mà thầy tính cho tôi phải cùng nhau đi? mấy ngày về?

— Khuya mấy mình phải đi cho kịp; chẳng 5 bữa trở về.

Bèn Đào-xuân-Hạnh về Sadec lo cuốc-lộng-tàng đi xong rồi; đúng kỳ định trở về, nhưng vì sự chị em cầm nắm về lại chợ nên tiệm một ngày nữa cho khoả lòng yêu-mến, nên thành ra vừa đi vừa về đến 6 bữa.

∴

Vợ chồng thầy Đoàn-văn-Xinh cùng ngày chừng nào mới tính càng mấm khẩn-khít, kẻ yêu vì nết người say vì tính. Dầu phải có đều chi trái ý thầy lấy lời nhỏ nhẹ dạy la, có mượn tiếng ngọt-ngon khuyên-giải. Thế là một cảnh gia-đình rất nên hạnh-phước lắm.

Một buổi chiều kia, nhơn cảnh trời tạnh-thú, gió lặng mây quang, vợ chồng bắt ghế ra sân ngoài để hứng mát, một bên thì thầy đọc sách, một bên cô thêu khăn. Thầy ngó ra ngoài thấy nào tài tử giai nhân lượt là khăn áo, nhân-nhụi phần son cùng ngôi trên xe đi dạo, bèn ngó qua hỏi vợ rằng: — Vợ chồng ngươi ta như thế ấy, chiều chiều sơn điểm phấn đôi, áo khăn là lượt, ngồi trên xe đi dạo thật là sang trọng phong lưu quá; còn như tôi đôi với mình thế nầy, lẻ khi mình trông đó cũng rất buồn lòng tôi phận!

Cô Đào-xuân-Hạnh nghe chồng hỏi mấy lời mỉn cười song có hơi giận, mà ứng đối lên nói:

— Thầy hỏi những lời ấy tỏ ra rằng lòng thầy không thương tôi đó; vì cùng nhau đã mấy lâu quen lòng thuộc tánh rồi mà vì tấc thầy còn có đạ mập mờ. Tôi đã thường khi cũng thầy to nhỏ nhỏ to rằng: Ở đời cốt chẳng phải lấy sự sung-sướng về vật chất tạm thời, mà đã gọi vinh sang hạnh phước! Vì như đạo vợ chồng thì cũng thế, cái phước của người đơn-ông là may được một người vợ biết giữ đạo tam tùng, trên cáu tử đức, chớ nào cứ ở về phận lần sau. Còn như phận đờn bà là tự như phận tôi đây, nếu được phước ấy cũng nhờ lấy cái đức ông chồng biết xót liễu, biết yêu hoa, không đường rằng «yêu hoa, yêu lúc thường hoa mà thôi» chớ nào cứ ở về sự trang-sức xoa-hoa, chưi bới sang sướng, sớm xuống ngựa chiều lên xe mà lấy làm may đâu.

Thầy đó cho vợ nói hết lẻ rồi liền cười ngất-nghẽo mà rằng:

— Đoàn lời hỉ-hước của tôi mình bỉ chơi với mình vậy, chớ đề mà không rõ ý mình. Giả-sử tôi chưa được rõ hiểu cái ý nết của mình đây, thì tôi tôi lại đâu có quá ông trân trọng phiền chuộng mình được đường nầy. Thôi mình đừng còn phiền giận nhiều.

— Đa thưa không, ấy là cuộc nói phải nhẽ chớ tôi có phiền giận đâu!

— Mà tôi một lẫu một xô bằng hai vợ chồng cùng tỏ ý mặng nồng, cười cười nói nói, khi liếc mắt lúc nghiêng trông, trông ra thật một vẻ cảnh tình thay, chẳng kém gì bức tranh họa sẵng. Bỗng nhiên, một tên đi thơ xám-xám ngó ngay ở sổ nhà bước vào đưa một bức thơ cho thầy. Thầy cầm lên coi ngoài bao thấy đề chữ rõ ràng: *Madame Đào-xuân-Hạnh, 62 đường Barbet, Saigon*; còn góc bao thì đề chữ gốc ở tại Trà-vinh gởi lại.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

Đoản-thiên Tiểu-thuyết

MỘT VẾT TƯƠNG-TÂM

(*Tác-giả: Lê-quang-Vân*)

Ai là người có biết lịch-sử của cô Đào-xuân-Hạnh, mới kêu tiện chơn đi dạo qua đường Barbet ngó vào một giấy phố vừa cửa, có cần ở giữa sở... ma chẳng bắt phải tưởng-tượng ngậm-ngùi, cảm thương thay cho thân cô số-phận mà ih-mành của cô gái Đào-Xuân; vì chút tình oan mà phải lỡ làng duyên phận, lại cũng chả giận thay cho lão hồng quân thường đầu-đeo t o eo hại những khách hồng quần?

Cô Đào-xuân-Hạnh, người đậm-đà tâm-thước, da trắng má hồng, tướng đi yển-nhiêu, lưng nói dịu-dàng; ông bà thân-xanh có mất sớm hồi có mới được lên mười tuổi. Song nhờ có người dì ruột thương-tình đem về nuôi cho ăn học nên mùi học-thức có chẳng được ít nhiều khá-khá. Gốc cô sinh-trưởng tại Sadec.

Đến năm cô được 18 tuổi thì cô cùng thầy thông Đoàn-văn Xinh làm việc ở Toà-hình Saigon kết duyên Tấn Tấn. Thầy Đoàn-văn-Xinh người phong-nhã, cách xử-sự ở đời thầy, thường lấy một lòng thành-thật chơn-chất, tuy cũng cùng chung đứng trong một cái thời-kỳ bán-khai hồ-tập nầy, song thầy chẳng khi nào để bước lạc ngoài cả phạm vi luân-thường đạo-lý.

Hai vợ chồng ở được 8 tháng, nhờ ý hiệp tâm đầu, bề yêu-nể, bên kính-vì, phu tùy phụ xướng, nên cũng chăn êm nệm ấm, vui-vẻ mặng-nồng lắm

Cách năm tháng trước, là từ hôm thầy mới cưới Đào xuân-Hạnh về thì ở phố đường Espagne ngay trước chợ mới mà đến sau vì nông-nực huyên-náo quá, phần phố chật hẹp không được phương-tiện lắm nên phải đọn về ở đường Barbet là nơi rất thanh-tịnh, đêm ngày đều có gió thổi rong mát mẻ.

∴

Nói lại khi cùng nhau dọn về ở phố đường Barbet nầy được ít tháng trời bỗng có tin nhà cô Đào xuân xảy biến. Buổi trưa thấy đi làm việc về sắc mặt đu-đủn, lấc cái dây treo trong túi ra đưa cho cô và tiếp nói luôn: « Tin nhà xảy bi'n, đi ở dưới mới mất tôi hôm qua...»

Cô Đào-xuân-Hạnh nghe tin nói chừa hết lời, cầm lấy dây thép lên lụy chan ướt giấy; khóc ngất một hồi nói: Dì của tôi mất rồi, thấy có thể nào xin nghỉ ít ngày đặng cùng về với tôi chăng?

Thấy ngả-n-nghĩ nói :

— Dì cũng như mẹ, bên vợ nào khác bên chồng. Tôi cũng muốn cùng về với mình trong đôi bữa; nhưng sự gấp hối như vầy chẳng hay có thể cùng không!...

— Mà thôi không sao đâu thầy. Kiếp chết là kiếp mất, đầu thế nào cũng không cải tử hồn sanh lại được; phần của nhà không người coi sóc, nếu dì cả hai rồi khuya sớm ai ở giùm đây.

— Vậy thì chẳng ra tôi là một thằng cháu rể vô-tình chẳng thông đạo-lý lắm! có tình với vợ mà không tình bên vợ hay sao?

Cô suy-nghĩ một chập lâu nói :

— Cái sự đó thầy chớ ngờ : khi về dưới tôi có thể nói giùm cho thầy được lắm. Sự làm ăn lắc-lưỡng, thầy cứ ăn lỏ g để một tối về là đó.

— Được vậy cũng tốt! nhưng cái sáng lại lời nói sao cho khéo n ở?

— Mà thầy tính cho tôi phải cùng nhau đi? mấy ngày về?

— Khuya mấy mình phải đi cho kịp; chẳng 5 bữa trở về.

Bèn Đào-xuân-Hạnh về Sadec lo cuốc-lộng-tàng đi xong rồi; đúng kỳ định trở về, nhưng vì sự chị em cầm nắm về lại chợ nên tiệm một ngày nữa cho khoả lòng yêu-mến, nên thành ra vừa đi vừa về đến 6 bữa.

∴

Vợ chồng thầy Đoàn-văn-Xinh cùng ngày chừng nào mới tính càng mấm khẩn-khít, kẻ yêu vì nết người say vì tính. Dầu phải có đều chi trái ý thầy lấy lời nhỏ nhẹ dạy la, có mượn tiếng ngọt-ngon khuyên-giải. Thế là một cảnh gia-đình rất nên hạnh-phước lắm.

Một buổi chiều kia, nhơn cảnh trời tạnh-thú, gió lặng mây quang, vợ chồng bắt ghế ra sân ngoài để hứng mát, một bên thì thầy đọc sách, một bên cô thêu khăn. Thầy ngó ra ngoài thấy nào tài tử giai nhân lượt là khăn áo, nhân-nhụi phần son cùng ngôi trên xe đi dạo, bèn ngó qua hỏi vợ rằng: — Vợ chồng ngươi ta như thế ấy, chiều chiều sơn điểm phấn đôi, áo khăn là lượt, ngồi trên xe đi dạo thật là sang trọng phong lưu quá; còn như tôi đôi với mình thế nầy, lẻ khi mình trông đó cũng rất buồn lòng tôi phận!

Cô Đào-xuân-Hạnh nghe chồng hỏi mấy lời mỉn cười song có hơi giận, mà ứng đối lên nói:

— Thầy hỏi những lời ấy tỏ ra rằng lòng thầy không thương tôi đó; vì cùng nhau đã mấy lâu quen lòng thuộc tánh rồi mà vì tấc thầy còn có đạ mập mờ. Tôi đã thường khi cũng thầy to nhỏ nhỏ to rằng: Ở đời cốt chẳng phải lấy sự sung-sướng về vật chất tạm thời, mà đã gọi vinh sang hạnh phước! Vì như đạo vợ chồng thì cũng thế, cái phước của người đơn-ông là may được một người vợ biết giữ đạo tam tùng, trên cáu tử đức, chớ nào cứ ở về phận lần sau. Còn như phận đờn bà là tự như phận tôi đây, nếu được phước ấy cũng nhờ lấy cái đức ông chồng biết xót liễu, biết yêu hoa, không đường rằng «yêu hoa, yêu lúc thường hoa mà thôi» chớ nào cứ ở về sự trang-sức xoa-hoa, chưi bới sang sướng, sớm xuống ngựa chiều lên xe mà lấy làm may đâu.

Thầy đó cho vợ nói hết lẻ rồi liền cười ngất-nghẽo mà rằng:

— Đoàn lời hỉ-hước của tôi mình bỉ chơi với mình vậy, chớ đề mà không rõ ý mình. Giả-sử tôi chưa được rõ hiểu cái ý nết của mình đây, thì tôi tôi lại đâu có quá ông trân trọng phiền chuộng mình được đường nầy. Thôi mình đừng còn phiền giận nhiều.

— Đa thưa không, ấy là cuộc nói phải nhẽ chớ tôi có phiền giận đâu!

— Mà tôi một lẫu một xô bằng hai vợ chồng cùng tỏ ý mặng nồng, cười cười nói nói, khi liếc mắt lúc nghiêng trông, trông ra thật một vẻ cảnh tình thay, chẳng kém gì bức tranh họa sẵng. Bỗng nhiên, một tên đi thơ xám-xám ngó ngay ở sổ nhà bước vào đưa một bức thơ cho thầy. Thầy cầm lên coi ngoài bao thấy đề chữ rõ ràng: *Madame Đào-xuân-Hạnh, 62 đường Barbet, Saigon*; còn góc bao thì đề chữ gốc ở tại Trà-vinh gởi lại.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

Thời đàm

Rẻ mà lại lốt nữa

Ủa nầy thầy hai, chị về đây rồi còn ở nhà tôi nó còn đi đâu mà chưa về một lược với chị?

— Ở, cô ba hồi nầy cổ cũng đi về một lược với tôi chớ....

— Về một lược với chị rồi sao? còn tạm ở đâu nữa?

— Có tạm ở đâu đâu! Bị gặp thiếm sản thiếm triệt vô, một hai thiếm biểu vô uống trước nên cô còn ở lại về sau. Tôi mắc có việc nhà chớ không thôi cũng ở nán lại đó đợi cô.

— Tôi biết lắm. Thiếm yên đó hồng gặp thời thôi, mà hễ gặp thì kẻo vô cho được. Nói chuyện gì không chuyện gì mà nói hoài.

— À thầy ba, tôi thấy cô ba có đeo chiếc xoàn tốt quá, bộ thầy mới sắm cho cô đó hả?

— Đa phải đa chị hai!

— Thiệt thầy cưng vợ dữ a! mà mua ở đâu đó? Rẻ mắc.

— Rẻ quá chị hai ả? mà đều phải ra ngoài « chợ-cũ » tìm tiệm của ông *François Sự* mới có giá rẻ lại tốt nữa.

— Vậy sao! Ả bên chị hôm rày tôi nghe có nhiều người muốn mua món gì qui cũng tính đi ra tiệm của ông *François Sự* hết.

— Thiệt vậy! Chị về nói với ảnh mua cho vài hột; miễng rẻ thì ảnh dám lắm mà!

— Bẽ nào tôi cũng mua chớ.

Hủy kia! Coi cái gì chớp chớp ở trên xe-kéo ngó qua thầy ba.

— Cái hại không biết sao? Ở nhà tôi nó ngồi xe về đó chớ gì.

— À phải, tại cái tay của cô gái trên bệ xe nên hột xoàn đó nó chiếu ra coi sáng quá. Thiệt đã rẻ mà lại tốt vô cùng.

— Thôi chào chị hai tôi đi.

A-NA-MIT

Kêu nài một tội hà-lạm của công-nho

THẦY PHÓ-TỔNG THỊNH CẦM GỐC

Kính thăm ông chủ-bút báo N. C. M. Đ. xin ông vui lòng cho tôi một rẻo giấy, để kêu nài sự nầy, trước đe rằn kẽ ý thế ỷ quyền làm những đều tối mất lương-tâm, sau cũng được gỡ giùm cái sách nặng-nề trong muôn chúng.

Trước hết tôi xin kêu nài tội hà-lạm của công-nho mà thầy Phó-tổng Diệp-văn-Thỉnh làm đây.

Tại làng Ninh thới (Travinh) năm ngoái đây là năm 1923 có tên xã-trưởng Trương-hoàng-Ngôn làm việc xuất phát của công-nho làng. Theo như trong sổ dự-định của quan trên xuống cho thì phải qua tên dân canh, mỗi một tên tiền mướn một tháng là 10$00. Thế mà thầy Phó Diệp-y-Thỉnh, hương-quản Trượng và xã Ngô cả ba đồng a-ý với nhau mướn một tên là Lưu-văn-Thiện mỗi một tháng 7$00. Đã mướn ít lại trả tiền ít, ngờ dân thấy làng nghèo nên hà-hiếp gùm của công-nho. Chẳng đã đến 11 tháng tiền xuất ra phát cho tên dân canh đó có 77$00 mà biên xuất 330$00. Tính ra thì nào thầy Phó, nào xã-trưởng, nào hương-quản ta-rập nhau ăn đứt một số bạc 253$00.

Bởi cớ, qua ngày 8 Mars 1924 rồi đây xã Ngô đã quá hẹn làm vả, bèn gạo nhưng là sổ sách cho tân-xã Truyền. Trong lúc ấy có tôi là Hương-thân đã rõ việc đường rà kêu nài, về khoản hà-lạm nầy bữa trước hội-đồng. Nhưng bởi vì thầy Phó ỷ quyền nói gì ai cũng phải nghe, phải đối quấy cũng được, mà quấy cái thành phải cũng xong. Thầy Phó liền biểu tôi phải kỳ tên vô sổ, tôi không bằng lòng, thết rồi buộc tôi làm vi-bằng cho thầy cầm, tự hậu không được kêu nài sự chi qua đâm hà-lạm nữa.

Vậy Phó-tổng Thỉnh là người cầm đầu trong vụ hà-lạm của công-nho, lột mất nhà-nước, hà-hiếp dân lành. Mỗi năm bắt dân ra phát cỏ làm ruộng mà tiền công không trả một đồng. Như kẻ nào có trâu thì phải đem thế trâu bằng không trâu thì phải làm công không cho thầy. Thế thì Phó-tổng Thỉnh quyền-hành lớn lắm, ỷ thế hiếp-dân, hà-lạm của công-nho còn thêm chứa cờ-bạc.

Như năm nay đây từ tháng Mars cho chí tháng Avril 1924, trong hai tháng đó ngày nào Phó tổng Thỉnh, hương quản Trượng cùng đồng lòng chứa cờ-bạc rần-rần trong nhà Bộ Liên, cựu hương-sư Thái và cựu xã Thạnh, nhơn dân trong làng đều biết rõ, chớ nào phải nói ngoa đâu.

Vậy mấy lời nầy tôi xin cầu quan trên mở rộng lòng công chánh xét hết nội vụ mà trừng-trị cho nghiêm, nhứt là Phó-tổng Thỉnh là tay cầm đầu cầm gốc; trước rằng kẻ bắt lương sau gỡ cái sách nặng-nề của dân chúng.

BỐ-VĂN-GÔNG

Ninh thới (Travinh)

TIẾP BÚT :

Có quả vậy hay không thầy Phó-tổng Thỉnh? Người ta kêu nài những chuyện của thầy đó. Nếu quả như lời thì thầy vốn là một kẻ rất tàn-nhẫn, tối mất lương-tâm; dám đồng a-ý với nhơn mà ăn tươi nuốt sống 253$00 tiền công-nhơn. Trên công-nho tức là tiền của Nhà-nước.

Đã vậy thầy đáng bắt dân nếu có trâu thì thế trâu, bằng không thì phải có làm công thì cũng cho thầy! Cái quyền của thầy bao to, cái thế của thầy, bao lớn mà thầy ăn rồi của công-nhơn ta phải kỳ tên vào sổ, không thì phải làm vi-bằng cho thầy cầm tay mà nín, mà ăm cái tội của thầy. Nhưng vậy mà sao được! Chẳng kíp thời chầy cũng lập ra chớ sao cho khỏi. Đó như nay đây thầy êm chăng, người ta đã hái cái tội của thầy ra rồi. Thầy thật nhẫn-tâm chi quá lẽ.

Nếu quả vậy xin quan trên cũng chẳng nỡ bỏ qua vụ nầy, nên vì tội thầy mà quan trên mà trừng-trị để gương cho chúng.

L.H.CHÂU

Đọc qua trương thứ tư

Ai muốn ?

Ai muốn bán đất, nhà, phố xá chi, hoặc ở Saigon, hoặc ở Lục-tỉnh, bao nhiêu cũng đặng. Muốn thế lâu hay mau cũng được. Bán được giá, còn mua bán cũng nghĩa là chủ mua và chủ bán bài dàng đều được vừa lòng hết cả. Xin do nơi quán "Nông-cổ mín-đàm", 62 đường Pellerin Saigon, bổn quán sẽ vui lòng mà chỉ cho.

Tin mừng

Được tin rằng linh hiền nội-trợ của ông *Trần-quang-Minh*, đại-biểu Trung-ương đoàn ở Bạcliêu mới hạ-sanh một trai qui-danh Trần-quan-trí.

Bổn-báo xin đề lời chúc vui cùng ông và cầu chúc cho mẹ tròn con vuông; lịnh-lang ngày sau được trên chữ hiếu trung và nối theo cái thi-khí của lịnh nghiêm-thân mà xử-sự với đời cho được vẹn.

Bổn-báo

HÔI NHÀ MÁY XAY LÚA VIÊN-DÔNG

(RIZERIES D'EXTRÊME-ORIENT)

Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÀNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÀNH LÚA GỬI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu; nếu vị điền-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận — *Muốn hỏi chi thì bổn hiệu sẵn lòng cắt nghĩa cho hết*

CÓ HÀNG NGÁNH TẠI CẦN THƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị tứ.

Phòng việc: *ở tại đường Belgique môn bài số 15*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

Nước « du PESTRIN» trị bịnh thần hiệu, như bình đau trong ruột, bịnh hạ lơi, bịnh sưng ruột.
(OVOMALTINE) là một vật thực rất hay, để dùng khi có bịnh đau trong ruột, bịnh sưng bao tử.
Rượu chát trắng và đỏ, hiệu «CHAUVE-SOURIS» là một thứ rượu hảo hạng.
Rượu bọt, hiệu «bière SPARLI» màu vàng đợt và vàng đậm. Rượu có bọt nhu ambrosie hiệu MAQE DE WESBEY)
Rượu champagnes hiệu de MONTEBELLO HEIDSIECK—PIPER HEIDSIECK
Giấy để vấn thôluc, hiệu« con dơi CHAUVE—SOURIS» Thuốc vấu rỏi hiệu«Conó AIGLE
Trữ bán tại hãng ông Henri BLANC môn bài số 62 đường Catinat

Mytho, le 1er Juin 1924

A Monsieur Lâm hiệp-Châu

Chủ bút tờ Nông-cổ Mím-đàm

Kính thăm ông cho đăng miếng trường vinh viễn và cầu chúc cho cái tờ báo ông cho đăng phần chân vững bền xem bào thấy nhiều bài ông có giá trị là ông có tánh bình vực kẻ yếu thế nhơn trước kẻ lạm quyền nên chi chúng tôi là bọn thơ sanh cũi xin ông một chỗ giấy ấn hành bài chúng tôi sau đây cho muôn người đọm thấy.

NGÔ CÙNG ÔNG PHẠM HỮU ĐỒNG
Surveillant

Trường ông Nguyễn phan Long —

Chữ surveillant bởi chữ surveiller mà ra. Thầy đã làm surveillant là chức phải bị trách nhậm to tác với đoàn học sanh Cha mẹ chúng tôi vào trường ông N. P. L. Nỗi cho biết mang ơn ông chủ trường là Monsieur Long cố lòng lo cho đoàn em chúng tôi học lắm nên chẳng nệ tốn hao trước nhiều ông giáo sư có danh tiếng như là M.M Vị, Kiệm, Mathieu, Huấn, Tự văn văn... Ban đêm thì có MM. Việt dạy thêm. Ông Long là một ông biết thương người đồng chủng, biết mến quê hương bị t thương bọn hạ sanh lắm.

Còn nói gì bà chủ trường là Meadam Long là một người rất hiền lương và tử tế coi bọn chúng tôi như là ruột thịt. Trò nào có ương minh sớt mấy bà hỏi thì kẻ xây tùng lo thước men, cơm chám, rồi trò nào có đức cầng đức tay, và dịch thuốc lo lượcốc mạn bỏ gít. Miếng ăn miếng uống thì bà khéo sắp đặt; tay món nấy mai món nọ, coi chừng đầu bếp nấu nướng kỹ cang. Thầy vợ chồng Monsieur Long đối đãi chúng tôi như thế nên anh em chúng tôi gội nhuần ân đức và hết lòng bình phục.

Mới đây xảy ra việc làm Grève chúng vì việc bỏ đa mà sanh ra cớ tác như vầy.

Thầy Phạm-hữu-Đồng

Ông Nguyễn phan Long cho thầy làm surveillant. Thầy cũng dư hiểu những việc và bổn phận thầu surveillant ra làm sao nên thầy mới xin vô chịu lãnh lấm chức ấy. Thầy trường mướn surveillant là có ý để coi chừng học trò lo làm vô-sự-sự chi học sanh lầm lỗi, khuyên lơn vỗ-về cho đoàn em hàm học, cắt nghĩa cho có ích của sự học hành về ngày sau, mấy trò biếng nhát và cứng đầu cứng cổ thì cho ông Đốc nay đăng trừng phạt hầm ha chúng nó. Gặt nhơn không, thầy thấy học trò đi ăn Bò bía thầy không cằng không la, thầy lại cười với chúng nó; vô ếnudes thầy nói chuyện với trò, làm cho kẻ muốn học phải đổ mặt tía tai, lên nhà ngồi thì thầy đờn chơi với chúng nó; thầy hà hiếp và signaler mấy trò nhỏ hoài còn mấy trò thầy không dám la rầy; nên bốn trò lớn đều nhảy ráo ra ăn Bò bía nên mới sanh ra sự nầy.

Theo bài hồi ông Thanh Trước nói về vụ học trò trường N.P. L. ăn hành vào bào Trung-Lập ngày 31 mai 1924 thì chúng tôi cho rằng có hết

Bởi chúng tôi yếu sức, kinh chống sao lại mấy đứa phần sư (mesieurs) cực chẳng đã phải ra theo chúng nó, ra về nhà không dám đi học; tức và giận hết sức.

Giận là giận thầy Phạm hữu Đồng đã cho bọn học sanh làm sự tác tệ như vầy mà ông chủ trường mấy thầy surveillants, mấy professeurs và nhiều trò phải mang tiếng lây lắm vầy.

Phải chi thầy nói theo gương như là MM. Paul Phước, Ta hồng Ân, Lại thành Tuấn hết lòng o lãng và sáng sốc học trò: giờ học, giờ ăn, giờ ngủ nghiêm trang lận lẽ; trò lớn cùng trò nhỏ, ba ông trên đây đều đối đãi như nhau không phải như thầy từng vị kẻ lớn hà hiếp kẻ bé thơ.

Chúng tôi viết bài nầy trước xin ông Đốc mở lượng hải hà thương chúng tôi và mấy ông giáo sư biết dùm cho chúng tôi I. không phải kẻ bôi sự vì sức nên phải ôm lòng đau về nhà cha mẹ chờ và ngồng cổ trong cho mấy đứa bội kia ra khỏi trường thì chúng tôi vào trường học lại như xưa.

Mọi bọn học sanh yếu ớt
trường Nguyễn-phan-Long

CUỘC XỔ SỐ CỦA NGOẠI-HÓA HỌC-HỘI

Sớm mai bửa chúa nhựt 15 Juin đúng 8 giờ rưỡi tại đình Đốc-lý thành phố Saigon mở cuộc xổ số của hội ngoại-hóa học-hội.

Quan Tổng-thống Nam-kỳ phê chuẩn cho hội lập cuộc xổ số nầy đăng có giúp ích cho trẻ học-sanh, vì hội Ngoại-hóa học-hội chuyên môn sáng sốc về sự giáo huấn của trẻ học các trường trong Nam-kỳ

Độ trúng số có chia ra từ số riêng.

Số thứ nhứt thì có 266 món đồ trúng. Trong đấy cho một cái xe hơi hiệu Benjamin, 4 chỗ-ngồi; một cái moto hiệu Gnôme Rhône, những xe máy, đồng hồ điện, máy bát bông hiệu Pathé Baby, máy chụp hình, và nhiều món khác rất nên trọng giá đề co in ra rồi cho thiên hạ xem.

Cỏ số bán mà chưng sắp xong xuôi rồi sẽ in luôn cho quí vị xem.

Cả thảy thiên hạ cùng các số báo chương Nam-kỳ đều vui lòng cái vừa giúp cho hội Ngoại-hóa học-hội đăng bền vững mà lo làng giảm cho con trẻ nhà Nam đăng mau bước lên con đường vẫn minh tấn bộ.

Tay thợ xảo thủ

Bên pháp mới lại nhiễm bức tranh rất khéo, không nhường tranh của người thoại sĩ (Suisse) về Giả chứng một đồng một tấm là cảng. Đồng bang nên viết thơ ngay cho M. *Hà-phước-Tường* chủ nhà họa ảnh (Photographe) sao thì hình sẽ gởi đến tận nơi, rồi đồng tiền nơi nhà tiệm mà lãnh cũng tiện.

Xin cho rỏ tên

Trong tuần tháng trước Bổn-báo có tiếp được một bài của vị hương-chức nào ở Soctrang gởi đến cây đăng giúp đề xin quan trên soi xét nỗi tình. Tiếc vì vị hương-chức nào đó dám nói mà không dám để tên như thế rồi Bổn-báo có biết sao rằng chơ giả mà dám ẩn-hành giùm cho.

Vậy vị hương-chức nào đó chớ nhác gan nên cho rỏ tên chắc chắn đi, Bổn-báo sẽ ẩn-hành liền. Mặc dầu muốn giấu tên Bổn-báo cũng sẵn lòng vậy. Ai đó khá nhớ lại cho.

Chuyện lạ mới Xảy ra

CHOLON. — Đời càng văn-minh, việc thời sự cũng thấy xảy ra lắm chuyện phi thường mâu-nhiệm lắm, không biết sao mà nói.

Như mới đây người ta đi-nghị một việc mất xe-hơi, mất chủ xe và mất sốp-phơ cũng là lạ thật. Số là một hôm nọ có người đờn bà đến nói với chủ cho mướn xe ở Chợ-lớn đề bao đi Bạria. Giả cả xong xuôi, người đờn-bà lên xe, chủ xe và sốp-phơ chuề dầu cho chạy.

Xe đi rồi thì vợ ở nhà trông mãi, trông đứng trông ngồi, vào ra thấu thức; chẳng biết xe chạy ngã nào đâu mà không thấy tăm thấy dạng, trôn; đến bảy ngày cũng không thấy chủ xe, sốp-phơ và xe-hơi trở về, bèn tuông nhau kêu nhà kẻ đường nầy, người nẻo nọ đi kiếm.

Mới đây gặp xe hơi ấy nằm tại lối trường «Nữ-học đường» lấm đầy tình những bùn lấy rất dơ-dáy lắm.

Trong xe chỉ còn sót lại một đôi giệp của chủ xe; còn chủ tớ và khách mướn xe đâu thì vắn bặt.

Lại nghe tin rằng: mới đây tìm được người đờn bà mướn xe ấy, bắt nạp cho quan tra xét. Quan hỏi, thì người đờn bà ấy nói chủ xe và sốp-phơ còn ở Bạria chưa về (?) Nói cái đó thật là tai quá! chủ xe và sốp-phơ còn ở Bạria mà sao cái xe hơi khi không lại bỏ về một mình rồi nằm ở lối «Nữ học đường».

Vậy để bổn-báo dọ cho kỹ vụ nầy rồi sẽ thuật cho tận tường mọi lẽ.

Thầy chứa vướng lấy lưới tình

Longxuyên. — Người ta muốn tránh khỏi lưới tình thì đi tu, mà thầy chùa là thầy tu rồi mà cũng còn vướng lấy lưới tình thật cũng là buồn cười quá.

Số là hồm 4 juin rồi đây lối 2 giờ chiều nghe mỗ đánh van rầu, thiên hạ chạy lới nhà của Nguyễn-thị-Tịnh thì thấy năng nằm trên ván, máu ra lai láng, nơi bụng thì một vết dao đâm rất sâu nên hồn đã qui di-lộ. Còn một bên thì một lão thầy chùa năm ngay đơ, nơi cổ có dấu dao cắt ngan qua một đường, song chưa đứt cuống họng, bụng thì cũng có dấu đâm và lòi một chút ruột. Khi hỏi thầy chùa ta thì thấy nói không đặng, chỉ có biểu lấy giấy mực cho thầy ta viết mà thôi. Lời khai thầy viết ra như vầy: Vợ tôi nói nghe lời dượng cha nó mà tự tình với tên thợ rèn Năm, tôi nhiều lần được biết nên có rầy-rà khuyên giải nó mà nó chẳng chịu nghe; đã vậy nó lại còn cả tiếng to lớn mắng chuồi tôi rằng ghen tương nói bậy. Bởi vậy tôi tức quá quyết giết vợ tôi cho rồi, rồi tôi cũng chết theo chớ chẳng không sống lâm chi. Nhưng chẳng thả cùng nhau đồng thác mà còn vui hơn đồng sống mà đề vợ tư tình với kẻ khác.»

Thế mới hay rượu thầy chùa cũng không khác chi rượu của khách dạo tình cho mấy. Hễ vướng vào lưới tình rồi cũng có ngày bị vấn cuống xe lọn trong lưới tình vậy. Thầy ta năm nay được 40 tuổi chớ phải trẻ sao.

Hương-quản làng An-phong bèn lập tức hồi đợn ghe cho thầy ta qua nhà thương để cứu cấp, nhưng mà than ôi! Ghe mới đi giữa đường thì thầy chùa ta đã thăng, song không biết có được vẻ Tây-phương Phật hay không nữa!

Nam-tân-Lợi

TIỆM TRỒNG RANG VA HỚT TÓC
N° 74 Place Gambetta

M. Nguyễn-văn-CHẤN là thợ trồng răng có danh tiếng, nhiều người Langsa đến bịt răng bằng vàng và bằng đá, đến cũng nhận răng làm thiệt chắt và khéo, mấy năm cũng không hư.

Hai thợ hớt tóc cũng tại, hớt khéo hơn các nơi, qui-ông qui-thầy ở Saigon đều ưa đến vì là chỗ-nhơn rất nên vui vẻ tiếp rước khách quan lấy lâm trọng hậu lắm.

L. JACQUE VÀ CÔNG TY

Paris — Saigon — Pnom-Penh

Hàng đáng tin cậy, bán đồ tốt và rẻ nội cỏi Đông-Pháp, những là; đồ sắt, đồ thiết, đồ đồng giường giường sắt, giường toàn bằng đồng. Tủ-Sắt hiệu Bauche, bàn ghế Thonet, ghế ngồi ghế xích đu, ghế phô-tơi, ghế canapés v. v.

Ai muốn có cuốn Ca-ta-lô, gởi cho hàng 3 cắt tiên gởi, thì hàng gởi đến cho.

Chư-tôn có dịp đến Saigon xin mời đến viên Hàng Jacque — 69, đường Catinat, Saigon.

VÔ RA THONG THẢ

TIỆM ĐÓNG XE
SỬA XE VÀ BÁN ĐỦ ĐỒ PHỤ TÙNG
Đường Luro môn bài số 59 và 101
Đất-hộ (SAIGON)
TRẦN-VĂN-HIỆU chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui-khách đăng rõ. Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe nhơn, xe hai bánh, xe kiểu, xe kéo, xe bò; cũng có đóng thùng xe theo kiểu kiểu thời, sơn xe thiệt khéo, làm nệm, muốn xe đủ kiểu, và cũng có bán các thứ xe sẵn; lại chắc chắn; có bán đàn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giao bên tàu chở lại, cách chắc chắn; có bán đàn xe đủ kiểu, bánh xe đã bắt kế xe độc chiếc và song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bao yên cỡi, chuồng đẹp hai thiếu, bình sắt, đề thấp đèn khi đã theo xe, sơn xe và sửa xe.

Cái mới qui-khách có dịp đến Đất-hộ xin ghé lại tiệm tôi mới khỏi, trước coi cũng cuộc cửa tôi làm, sau có cần dùng món chi đi thiếu, mua giúp làm ngời thì tôi rất cảm ơn ha cố.

Còn như qui-khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cùng giá cả thì sẵn lòng hồi đáp.

"Rất đẹp"

Kính cùng chư qui vị trong lục-châu đặng hay. Tiệm tôi ở tại đường d'Ormay môn bài số 91 Saigon. Có đủ các thứ nón thiệt tốt. Như là nón nỉ bà lớn, bà nhỏ đủ kiểu và đủ nỉ bia lớn, bia nhỏ đủ kiểu và đủ các thứ mầu, và cũng có bán nón Casque nhiều thứ kiểu coi rất đẹp. Mỗi kỳ 4 và 8 bên Tây lại thì tôi đều có đăng nhiều thứ nón kiểu mới rồi lại luôn luôn.

NGUYỄN-VĂN-HIỆT
Chapelier
N° 91 Rue d'Ormay, Saigon.

GIÁ BÁN TRUYỆN

Các thứ truyện đủ bộ, có đóng bìa sẵn rất đẹp, giá định chắc, như kể dưới đây, qui vị muốn mua, xin gởi mãng-tả trước, chớ tôi không cách lãnh hoá giao ngân. (Contre Remboursement.)

Ở Lục-Tỉnh, muốn mua vật chi của tôi, thì gởi tiền cho bọn Sốp-pho, hoặc là các chủ xe hơi, ghe lại đầu cho nhóm (Cho-mới Saigon) mua mua, thiệt là đề quá.

Tôi đây cũng có bán: Các thứ giấy đẹp, các thứ rượu, các thứ xà-bông, các thứ sô-bộ và nhiều món khác nữa, có bán đủ đủ g cho học trò.

Truyện		*Truyện*	
Thủy hử trọn bộ.....	13 00	Tự-vị (Dictionnaire Francais Annamit.....	5 50
Tây du.....	6 00	Sách dạy mua bán.....	1 50
Phong kiếm xuân thu.....	4 00	Tổng tử vấn .	2 40
Thuyết đường	4 40	Bách xà.....	0 70
Phần đường...	3 00	La thông.....	1 00
Tái sanh duyên	4 50	Phải quan đại quang .	1 00
Đông châu liệt quốc...	4 50	Trường kiếm...	1 00
Tam quốc.....	10 00	Kim thạch kỳ duyên...	1 00
Đinh sang chinh tây...	4 40	Bái ca Cái-lương.....	0 50
Ngũ hổ bình tây.....	3 60	Sách minh tâm	1 50
Ngũ hổ bình nam...	2 00	Tiểu học giáo khoa	1 20
Nhơn qui chính đông.	2 00	Tân hiếu kinh	0 60
Hiếu nghĩa song toàn...	2 00	Văn hiến lắc...	3 40
Đông dã.....	8 20	Lê-triều thi văn	0 50
Nam du.....	1 60	Lê-triều tấu văn	0 50
Bắc du.....	1 60	Chánh đức gian	1 20
Địch cổ hạ kim	2 00	Tân-Đà tản văn	
Nữ quân tử...	0 90	Quốc-âm thi-ca	0 30
Nữ lưu danh dự.....	0 80	Hồng-Đức quốc-âm thi-tập	0 20
Nam nữ hồn trọn bộ	0 80	LÊ-MAI, Libraire, *Boîte postale N° 70 Saigon.*	
Kim vân kều..	0 50		

XIN NHỚ

Quần-đảo Philippines đặng ra chứ tàu là Phi-luật-tân, chớ chẳng phải là Đài-loan đâu. *Đài-loan* cũ là đảo Formose.

Xin ai chớ hiểu lầm, viết sai mà tội nghiệp cho bọn qua quốc lắm.

Nguyễn-tấn-Trinh.

Đường đến cảnh tiên

Châu-thành lớn nhiều đàn cư-ngụ, Lầu, đài, dinh, xe, ngựa đặp diêu. Càng đông khi thở càng nghèo, Nước nông khó chịu sanh nhiều chứng đau. Muốn ngừa trước thì nên mua tới Đường Bonnard ở gốc nhà thương (nhà thương thí) Nơi nhà hiệu **The Crystal.**

Trễ nhiều thứ rượu tinh-anh trong đời, *Limonade* như lời hẳn thật, Uống một ly khỏe khoắn tinh thần. Mua thì coi nhãn ấn-cần. Trái châu tô rạng, hài đồng cầm đưa Nghe của tốt người ưa lắm giả, Đặng tôm thâu mới lớn về tay, Cái xin qui-vị đăng hay, Giúp nhau lâm ngôi ngán ngày đám quên.

The Crystal,
đường Bonnard gần nhà thương.
SAIGON.

Tuốc Điều-kinh

Của hiệu THIÊN BỬU-ĐƯỜNG
Quảng đông

Phương thuốc nầy là của người Quảng đông trong phủ Thừa-vương kinh đô truyền lại thuốc tốt chế đúng, chuyên trị các chứng, vợ đơn bà, như tuân thế yếu đuối, kinh kỳ rối sụt, uống nó rất kiếu hiệu như thần, thiệt là một phương thuốc thành thế phụ khoa, một thứ linh đơn để chũng tử vậy.

Bổn hiệu làm bằng đại lý, có gởi bán khắp các tỉnh bao chí các hạt. Bổn-hiệu xưa nay có trữ bán *Quế-Thanh, Quế Qui, Quế-Quảng* và *Yến-hội-an, Dầu-phong, Trầm-Hương* vân vân hơn mười mấy năm nay, giá bán rất mới.

Chư-tôn quang cố, hoặc viết mua hoặc gởi thơ bổn-hiệu xin hoan-nghênh hết.

Tổng-đại-lý và Phát-hành
NGHĨA THUẬN HIỆU
Số nhà 226 đường Thủy binh Cholon.

Bán Xe Máy

Và đồ phụ tùng xe máy

Cáo cùng lục-châu quới vị đặng rõ tiệm tôi có bán đủ thứ xe máy và đồ phụ tùng xe máy, như chư quới-vị muốn mua sắm và mua lẻ thì tôi có bán giá rẻ hơn các nơi, xin quới vị muốn dùng món chi thì viết thơ cho tiệm Nguyễn-phước-Long đít Năm Sách Mytho.

Nay kính,
Nguyễn-phước-Long đít Năm Sách Mytho

Thuốc hiệu ROB của quan tây ROBER bào-chế

TẨY ĐỘC BẰNG LOẠI THẢO MỘC

Dùng cái tinh-ba của cây *Salsepareille* (xích-phục-linh) và cây *Cresson* mà chế ra.

Chữa các chứng bịnh ngoài da, lác voi, lác, ghẻ phỏng.

Đau nhức xương, đau đường huyết chạy, ghẻ và ghẻ hờm, ung nhọt, nhứt trong mạch máu.

Trị chắc lành bịnh mọc mục trong da (đinh-sang)

Thuốc nầy dùng rỏng thảo mộc chế ra, đã khử các thứ có chất độc và hiểm-nghèo, vì thuốc ROB của quan thầy ROBER bào-chế đề *trục khí và làm cho cả cơ-quang trong mình mạnh lại.*

Thuốc nầy uống dễ chịu, mau chạy, đề tiêu hóa, dịu-dàng, thơm-tho, quả là thứ thuốc *tẩy độc* rất hay.

Làm cho máu ra tinh khiết, bất hạng là nam, phụ, lão, ấu, lúc đổi thay mùa tuyệt nên dùng nó mà ngừa bịnh.

Trữ bán: — PHARMACIE CENTRALE MUS, đường Catinat từ số 195 đến 201, Saigon.

Thuốc dán của quan thầy ROBER chế

Khi dùng thuốc ROB uống trong thì nên dùng thuốc dán của thầy ROER (*Dermatosine* du Dr ROBER) mà dán ngoài, thì trừ cả các chứng bịnh ngoài da.

Ai muốn

Vốn 20 quan có thể trúng tới số

500.000 quan

THÌ MUA

MỘT CÁI GIẤY SỐ PANAMA

Ai muốn mua giấy số nầy thì cứ gởi trước 20 quan, rồi sau cứ mỗi tháng gởi 30 quan gởi như vậy đủ mười mới tháng thì đủ giá giấy số mua đó, y như kê-khai hết.

Hễ khi mình đóng số tiền đến hết rồi, nghĩa là gởi 20 quan, thì hội sẽ gởi cái số hiệu giấy số của mình mua tới cho mình; khi ấy mỗi ký xổ số, mình đều được dự trúng cũng như giấy số ấn định đã trễ đủ rồi vậy và như may mà trúng thì mình lại đăng lãnh nguyên số tiền trúng. Mỗi một số « Bon Panama », đều phải có trúng một lần, từ 1.000 quan tới 500.000 quan; hãng chẳng trúng, thì mình lại đăng hồi thối bồi cho mình 400 quan, nếu số hiệu mình đặng bắt thăm ra trễ vốn.

Ấy là cách cho vay có lời và chắc chắn. Mỗi năm có hơn ba triệu quan trúng số

SỐ TRÚNG

126 số trúng.....	500.000 quan	253 số trúng.....	5.000 quan
127 —	250.000 —	1.265 —	2.000 —
253 —	100.000 —	12.650 —	1.000 —
253 —	10.000 —	1.737.692 —	400 —

Hễ mỗi lần xổ số mình vẫn dự được trúng lớn cho đến khi nào số mình mua ra rồi. Mỗi lần xổ, có gởi in các số ra, gởi cho không ăn tiền. Nếu trúng thì được lãnh, nguyên không trừ bớt tiền gì hết phần hội cả. Phàm số xổ ra đều giống chắc với cái số của hội đã để sau cho người mua số xem, chiếu theo luật riêng ngày 12 mars 1900. Luật ấy bảo lãnh chắc cho các người mua số vậy.

Số định mỗi năm xổ 4 kỳ, là 15 février, 15 mai, 16 août và 5 novembre.

Muốn mua, xin hãy gởi 20 quan cho BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL đường *Papère MARSEILLE* (France).

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL
đường PAPÈRE, MARSEILLE (FRANCE)

Đại-Quang Dược Phòng

Boulevard Tông-Đốc-Phương N° 25 Cholon
TRỒNG RÂNG VÀ THAY CON MẮT

CAO BẠCH

Bổn dược phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có đăng cáo nơi « con Bưrom-Bưrom » làm tin, chư qui-vị có mua thuốc của tiệm tôi, bấy nài cho được cái nhãn « con Bưrom-Bưrom » mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả nông vào thêm hại.

Bổn hiệu có gởi bán các nơi tiệm thuốc ở trong Lục-Tỉnh. Chư qui-vị muốn đăng gởi thơ đến cho tôi, hoặc gởi mandat, theo một lược hay là gởi thơ không tôi sẵn lòng gởi thuốc lập tức mà gởi Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc). Còn như qui-vị muốn hỏi thăm việc thuốc men cùng bịnh hoạn chi thì tôi sẵn lòng trả lời.

HẢI BẠCH-ĐỘC-HOÀN

Thấm thoát chúng Pháp qua đây 15 năm là đo nơi việc phòng sự quá độ sức không đủ mà gắng gượng cuộc phòng tình, nhiều thấp khí, nhiệt độc mà sanh bịnh đau lậu, đái gắc, nước đái đục hoặc đỏ, hoặc vàng, nặng nầy, ấy là những chứng đau lậu chất chán. Bổn-đường xét kỹ chế ra thứ thuốc nầy chẳng rỏng thuốc tốt tánh hòa bình khẳng nhiệt, không hàng, bất luận người yếu kẻ mạnh chỉ có bịnh đau lậu, đúng đến liều thấy hiệu, bối bộ nguơn khí, tiêu tàng giống độc: con trẻ đau bịnh nầy trong lỗ đái nhứt, dùng đến thuốc nầy hay lắm, đàn bà có huyết bạch, cũng trị được cả, nông vào khỏi sanh ghẻ sanh chốc, khỏi bịnh huê liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ ngăn, bịnh nhẹ dùng chứng một hai lần thấy mạnh, còn bịnh nặng thì nên năm lần liền, đứt, dùng đau đi đau lại nữa, những khách hàn vui ai dám chắc khỏi đau lậu, nếu rủi ro vương nhằm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc nầy trong một ve mạnh tức thì, thiệt là một phương thuốc sang độc bứt nhứt trên đời.

CÁCH DÙNG: Ngày thứ nhứt mỗi ngày 1 ve, ngày sau mỗi ngày uống nửa ve chia làm 3 lần, ăn mai, trưa và tối, khi đói bụng nên uống.

CÁCH DÙNG

Bằng chứng bạch trược mới phát đường tiểu tiện đau nhứt, thì một ngày đầu uống một chung chia làm ba lần thì đường tiểu tiện bớt đau, rồi sau mỗi ngày cứ uống nửa chung đường cho sách lau cũng chia làm ba lần đúng với nước trà hay là nước phà nhập mạch uống bụng đói rất hay, lại đúng vị phà nhập mạch khuấy với nước đã trong để sanh uống bụng đói rất hay, lại đúng vị phà nhập mạch khuấy với nước đã trong để sanh rửa sạch mỗi ngày phải rửa một hai lần nơi cái âm, như bị nhẹ thì 5, 3 ngày, còn bịnh nặng thì trên 10 ngày phải mạnh hết, mà phải cử uống rượu, trai gái và ăn đồ xào vật nóng độc.

Mỗi ve giá là..... 0$40—12 ve giá là..... 4$00

Có bán tại nhà học chơn-đung (*Nguyễn-đức-Nhuận*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

TRUNG-ƯƠNG DƯỢC PHÒNG

Số nhà 195 — 201 đường Catinat Saigon ông *J. MUS* bào chế tế sư hạng nhứt.

Bào chế theo toa — Chuyên môn — Đồ phụ tùng — Thảo dược — Bó rịt.

Bán các chất về Hóa-học Y-học, Kỹ-nghệ.

Thuốc tốt mà giá lại rẻ.

Nhị-Thiên-Đường Đại-dược-phòng

38, Rue de Canton, 38 – CHOLON

ĐÁNH ĐÂY THẾP
ĐỂ NHƯ VẬY
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
CHOLON

Dây thép nói : Số 658

Có bán đủ các thứ thuốc cao đơn hoàn tán thần hiệu như sau nầy :

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG THUỐC RƯỢU
(Thuốc rượu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG)

Thuốc rượu của tiệm Nhị-Thiên-Đường là một thứ thuốc rượu rất quí, do nơi tiệm danh ở tại Quảng-Đông gởi lại ; thiên nhiên trang-thủy đoạt tạo hóa chi công, xưa nay chẳng có thuốc rượu nào mà sánh đường nhơn thân siêu hồ huyết-mạch cường tráng tinh thần, cho bằng thứ thuốc rượu nầy. Hễ uống nó thường thì mật mày tuông nuôi ; gái trẻ già trẻ, bốn mùa đều dùng đặng thật nó là bá bổ Thần-dược, công hiệu như thần.

Nếu uống thuốc rượu nầy thường thì đặng tiêu trừ bá bịnh, tinh-thần khương kiện định dương toàn thân ; khai ti kiện vị, mau mạc đều đặng, nước da mịn-màng ; những người mà tiên-thiên bất túc, hậu-thiên nhứt liêu, thì nên uống nó cho thường mà bổ dưỡng.

Đờn bà mà vàng ủa ốm gầy thì nên dùng nó hoặc muốn an-thai bảo sẩng, thì uống thứ thuốc rượu nầy khỏi lo hiệu hoạn.

Ấy là một thứ thuốc Vệ-Sanh rất nên bổ dưỡng.

Chỉ trị những bịnh kể ra sau nầy :

1° Người cận thiểu niên mà dùng nó thì khỏi sự tiên-thiên bất túc.

2° Người trung niên mà uống nó thì khỏi lo hậu thiên suất điều.

3° Người lão niên mà uống nó thì khỏi lo bịnh khí suy huyết kiệt.

4° Đờn bà con gái mà dùng nó thì khỏi lo bịnh hậu thất điều.

5° Người vốn nhơn mà dùng nó thì có ích về thần trí mở mang.

6° Người thương cổ mà dùng nó thì có ích về cần lao mà không mỏi

7° Người bổ thuốc A-phiện mà dùng nó thì lo lắm ích vì nó khỏi phục nguyên hình.

8° Người không con mà dùng nó thì ắt nhiều con cháu

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày trước khi ăn cơm 5 phút đồng hồ thì, thêm sức mình mà uống.

Giá mỗi ve lớn là..... 1 p. 00
Mỗi ve thường (ve nhỏ) là..... 0 60

Chư tôn hãy nhìn cho kỹ cái nhãn ông Phật mập của hiệu Nhị-Thiên-Đường thì mới khỏi lầm thứ giả, uống vào sanh bịnh.

HÓA ĐÀM THUẦN KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN
(Thuốc hườn trị bịnh ho)

Và chẳng đàm là gốc nơi thủy, nguồn cội nó là bởi nơi đồng thấp của thần đàm mà sanh ra nơi ti-tâm, rồi ngưng kiết lại nơi phổi, cho nên ti là chủ gốc sanh đàm còn phổi là đồ để chứa đàm.

Lối xưa có nói : Hễ trị đàm tuế trước phải trị khí, khí thuận thì đàm tiêu.

Cách trị như vầy mới phải phép.

Phàm bổ ngoại cảm lực đàm, nội thương ẩm thực, thì phải kỉ ắt bị huất, tích tụ nước miếng lại mà thành đàm. Nếu trị không trúng cách, thì sanh ra hạch đàm, hoặc sanh bịnh ho, ngủ ngồi không được, hoặc tay chơn dở lên không nổi, hoặc gân cốt nhức mỏi, hoặc ngực lồ trái tiêm, hoặc lưỡi nói không được, hoặc sanh chiếu chứng lạ, nói chẳng hay cùng.

Nương mà bịnh đàm tuy nhiều, duyên cớ hoặc bị phong hàng thứ tiếp, hoặc vì uống, hoặc ăn đồ lạnh lẻo sống sít, mỗi mỗi khác nhau, song chỉ yếu cần là trị cho thuận khí đều thứ nhứt.

Bổn dường khảo cứu đã nhiều năm tìm các phương hay mà chế luyện hoàn thuốc nầy ra, bắt cầu lao đàm hay là ngưn đàm : cùng các chứng lạ ; chẳng luận là bịnh nặng nhẹ, hễ uống thuốc nầy vào thì ứng giảm như thần.

Dầu cho bịnh đã lâu năm đàm chứa đã nhiều, hễ đàm thuốc Hóa-đàm thuận-khí chỉ-khái-hườn nầy theo mình mà uống cho thường, thì người khỏi lần bịnh phục, đàm khí tiêu hết quyền chẳng cần đuổi mà nó tự nhiên cũng hết.

Chư tôn có mua thì xin nhìn cho chắc chắn ông Phật mập coi nhãn hiệu Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần mỗi lần uống một hườn sớm mai, trưa và tối, uống với nước trà.

Giá mỗi hườn giá là..... 0 p. 10
Mua 1 ve 10 hườn giá là..... 0 90

THẤI-DƯƠNG-CAO

Tuy thuốc dán nầy để dùng mà dán 2 bên mang tang, trị về bịnh chóng mặt, nhức đầu rất tiến hiệu.

Giá 2 miếng là..... 0 p. 05

Vĩnh-Sanh

49-51, Boulevard de la Somme, Saigon

Có tại bổn hiệu VĨNH-SANH ở đường cái Boulevard de la Somme số 49 và 51 ngan chợ-cũ Saigon :

1° Thợ họa hình và chụp hình rất tinh-thần, khéo léo, đời đời chẳng hề phải lợt và đổi kiểu.

2° Nhỏ làm ra to (agrandissement) tợ như người sống vậy chẳng sai.

3° Trồng rằng theo thể thức người Langsa, giá đã rẻ mà lại chắc-chắn. Bịch rằng bằng vàng : vàng tây hay là vàng Annam rất thanh lịch.

4° Các thứ thước giấy và đồ phụ tùng trong cuộc họa hình, có bán sỉ và bán lẻ các thứ thước bên Thượng-Hải và bên Trung-Huê gởi lại (thước của mấy thầy có danh tiếng xưa nay).

Cũng có bán các món hàng hóa bên Tại-Phát đem qua luôn luôn.

Kính mời chư quí-vị đến tiệm tôi mua đồ lần hầu giúp cho tôi nên cuộc thương trường. Tiệm tôi mua bán thiệt tình chẳng hề xảo trá ; cách tiếp rước quí-vị một cách khiêm-nhường. Xin quí-vị đoái long ngân nâng tôi ghi nhớ.

VĨNH-SANH, Cẩn cáo.

Pháo tây ! Pháo tây !

Kính cùng quí-ông qui-bà : có đám tiệc như quan hôn tế tự cùng các cuộc chơi vui nên nhớ mua pháo của bổn hiệu mà đốt cho rỡ ràng vui đẹp.

Pháo nầy gốc điện của Langsa mà bổn-hiệu chế ra bán nên rẻ hơn nhiều mà tốt lắm. Các tỉnh trong lục châu nhà nước mỗi năm đều có mua đốt lễ và thần chủ ngoài cũng mua nhiều có đã không có giấy tờ giao kèo lảnh làm phải lỗ cho nhà nước. Vì vậy bổn-hiệu chắc rằng qui-ông qui-bà đùng đến thì đặng vui lòng và tin cậy chắc chắn.

Xin rồi thơ hỏi catalogue prix courant bổn-hiệu sẽ rồi cho liền.

NGUYỄN TƯ THÀ
Tân-qui-Đông (Sadec)

HỎI KẺ PHẢI BỊNH !

Những ai có bịnh uốn mua TIÊN DƯỢC mà uống ! Vì TIÊN-DƯỢC là một thứ thuốc trị đủ bá chứng, thật linh nghiệm như thần.

Những ai có bịnh nhậm con mắt nên mua THIÊN LÝ-NHÃN mà thờ ! THIÊN LÝ-NHÃN là một thứ thuốc nước trị những mắt nhậm lâu hay mau, có cườm hay có máy nhỏ vào cũng hết, thật linh nghiệm như thần.

Thêm một vài quí nầy nữa là dầu *Essence de Menthe* hiệu BẠCH-THÁI rất hay ; để trị những bịnh phải gió.

Giá thuốc

Tiên-dược một cây... 0$40 – 12 cây... 4$00
Thiên-lýnhãn một ve.. 0 30 – 12 ve... 3 00
Bạch-Thái một ve..... 0 30 – 12 ve... 3 00

Ai muốn mua thì viết đề cho :

M. Joseph Đính, Phước-tỉnh (Baria).

Maison An-phong

Bijouterie, Solerie de chine du Tonkin, Cochinchine, Cao-lanh

Hiệu tiệm An-phong ở tại chợ Cao-lãnh, có bán đủ đồ Nữ-trang theo kiểu kiêm thời. Chuyên nhuộm hàng đen, đặng chư Quí-khách ở Lục-châu khen ngợi. Mục đích của bổn-hiệu lấy sự thật-thà cần-thận. Qui khách ở xa gởi thơ đến, cũng như đích thân đến tại bổn-hiệu vậy, hoá vật kể-sơ-lược như sau đây :

Đồ các thứ hàng tơ lụa tào, như là Lãnh, Nhiễu, vóc, xuyến, minh-đoạn, minh-trừu cẩm-châu. Lục-soạn, cũng-xá, hàng trắng. Các thứ hàng màu nhuộm đen, bổn-hiệu nhuộm đen thật thâm, điệu nước láng, vì có thợ nhuộm khéo, và lại xử có nhiều chân tốt, nên hàng đen của bổn-hiệu chẻo-chân không phai trỡ.

Bổn hiệu có bán hàng Bắc tại Hà-nội Lương, the, bông, Quế, vóc, Lược, lụa, v. v. và hàng vườn tại chợ Thủ.

Qui khách muốn mua gì, xin gởi sớm ngay thì bổn-hiệu gởi lại, đặng chắc vừa lòng. Như qui khách muốn mua nhiều mà bán lại, bổn-hiệu tính giá nhẹ, muốn hỏi giá trước cũng trả lời liền.

Hàng gởi contre Remboursement.

An-phong, Chủ-nhơn :
NGUYỄN-XUÂN-TRƯỚC.
Cẩn bạch

CHƯ' VỊ O' XA

Xin hãy viết thơ ngay, bằng chữ quốc-ngữ mà mua rượu SÂM-BANH (Champagne) thượng hạng ở thành Rems Pháp-quốc.

Có trữ tại hãng.

OPTORG CÔNG-TY
Đường Mac-Mahon số 28 - 7 - SAIGON

Là người thay mặt cho G. H. MUMM và Công-ty nội Đông-Pháp và Vân-Nam.

Hiệu CORDON ROUGE — CORDON VERT (Trên 8-10)
GOUT AMÉRICAIN — CARTE BLANCHE (Dessus 12)

Thùng 12 ve hay là 24 ve nhỏ.

Rượu COGNAC JAC HENNESSY
Dầu thơm và phấn hiệu COTY

Chư vị ở xa hãy gởi thơ ngay cho hãng mà mua để lắm đã lắm.

XIN GHÉ MẮT

Joseph Đức

Secrétaire au Service de Dragage Mytho

Kính cùng quí ông qui bà đặng hay : Kể từ ngày nay sắp tới nhà tôi vẽ bình và vẽ sơn thủy đủ thứ tùy heo ý người muốn. Giá rẻ hơn các nơi mà gồng lắm ! vậy cúi xin qui ông qui bà đem lòng chiếu cố về thứ một lần thì biết.

HOTEL D'ANNAM

Nam Viết Khách Lầu

N° 72 à 80 Boulevard Charner — 16, rue Le Myrede Vilers

Đường kinh-lấp, đường Charbelli, và đường mé-sông Le Myre de Vilers,

SAIGON.

Kính cùng Qui-khách rõ, tôi dọn một tiệm ngủ hiệu HOTEL D'ANNAM (*Nam-Việt-Khách-Lầu*) phòng rộng mát và sạch-sẽ lắm, cũng có đọn phòng từng dưới đất được cận tiện cho Qui-khách. Xin Qui-khách thừa dịp đi Saigon đến tiệm tôi mà nghỉ lấy lâm thông thả lắm.

Lại tôi mới mở thêm một giải phòng ngánh rất mát mẻ tại đường mé sông Le Myrede Vilers: lối trước ga xe lửa nhỏ nhà số 23, Saigon.

HUỲNH-HUỆ-KỲ Cẩn khải

Gia-Cat

« AU CHIC TAILOR »
Dernière Mode
N° 84, Bd Bonnard, N° 84
Saigon — Cochinchine
LIVRAISON DE COMPLETS DE DEUILS 3 JOURS

CÁO BẠCH

Kính cùng chư Khán quan được tường lãm : Bản I j'o trước khi chưa ở cao đường nầy, song số nhà 92, nay bản hiệu đã đổi lợi số 84 cũng cao đường mà bản hiệu đã huất trên đây, vì trước khi bản hiệu ở số nhà 92 rất nên chật hẹp, cho nên nhiều Qui-ông, Qui-thầy phiền nhọc nay bản hiệu đã dọn lại đây rồi xin quí khán quan lưu ý.

Bản hiệu may sắm đồ tây đủ kiểu, thiết kỹ cang đúng đắng và có danh tiếng, lại có nhiều thợ ngồi may rất nên thiện nghệ. Nhiều Qui-ông, Qui-thầy ở Saigon, Cholon và Gialinh đều may đều khen ngợi, cùng ở Lục-Châu nhiều Quan-nhơn kỳ lòng hà cố đến bổn hiệu có gởi đi đặt cùng là đến may đều là khen ngợi và vừa lòng đẹp ý cả.

Bản hiệu chẳng nài tốn công khó nhọc, có dọn một căng phòng để kui Quan-nhơn bàn đồ thiết Essayer » rất nên kín đáo và tinh khiết. Nếu Qui ông, Qui-thầy ở xa tỉnh bản hiệu là một bức giấy thì vì Quan-nhơn rất nên đắng đắng, lại thêm giá phải chăng, chẳng đắm khi nào đi sức. Khi nào Quan-nhơn thừa dịp hồng cảnh, xin tem dời gởi lại bản hiệu thời rõ giá chọn và bản hiệu hết lòng hoang nghinh.

Chẽ nhơn HOÀNG-HỒNG-KỲ
Kính cáo
Đường Bon-na số nhà 84,
Ngan nhà thương thí Chợ-mới Saigon.

MỘT CÁI TIN TỐT CHO NHỮNG CHỦ XE HƠI

HÃNG **BERGOUGNAN**

de Clermont Fd Pháp quốc là một cái hội của Langsa

Số vốn đến 50.000.000 quan mới chế ra một thứ vỏ xe hơi Cablé

Đề hiệu BERGOUGNAN CORDE

Thứ vỏ xe mới nầy hằng dám cam đoan thiệt chắc, muốn cho vừa lòng thân chủ biết mà dùng nên hãng L. DESMARQUOY ở tại đường Pellerin số 61 Saigon lãnh trọn quyền làm đại lý cho Nam-kỳ và Cao-man, bán giá thấp hơn hết là cố ý cho các ông chủ có xe hơi dùng một lần cho biết. Hãy dùng vỏ xe hiệu nầy thì chư quí ông vui lòng mà thấy sự bền đỗ của nó.

CÔNG-TY XE HƠI VÀ XE MÁY Ở ĐÔNG-PHÁP

Société des automobiles et cycles de l'Indochine

Nhà V. IPPOLITO cũ
Tiệm ngành của hãng xe hơi PEUGEOT

CÓ TRỮ VỎ CAOSU MICHELIN

Đồ chế tạo tốt nhứt nơi xưởng lớn nhứt, xe máy mới tạo tốt nhứt hiệu Cytomite, có mô tơ.

Xe ngựa đủ kiểu từ H H P. tới 25 HP.

ĐƯỜNG XE ĐƯA SAIGON — NAMVIANG

Mỗi ngày chạy từ Saigon, thứ 3 — thứ năm — thứ bảy.
Mỗi ngày chạy Namviang, thứ tư — thứ sáu — chúa nhựt.
Muốn biết rõ, xin lại đo tại trại xe, đường Espagne số 39 và 40, hoặc đường Résigny ở Namviang.

Số 10

MỘT NGƯỜI CÂM-ĐỒNG

ĐỖ-AN-DÂN Thuật
(*Tao-giả* : ĐOÀN-BÁ-LỢI)

(*Tiếp theo*)

Vì hỏi trưa nó đã có thám nọ chắc chắn thầy ấy ở phòng Nhơn-bổn số buồn rồi, vậy mà bọn nầy nhứt nhứt, còn đi thì đi một mình mà thôi : tùy vật chi theo mình tự ý, tao thấy mấy nhà cũng nghề ; lại bảo đau muốn cho mấy lấy số bạc đó đặng thuốc men cho bác cón như giết thầy ấy nếu vác đặng phòng thì dễ tự trở tay, như mấy bằng lòng tao đắc mấy qua bên nầy lấy bạc bây giờ phân nửa. Tôi đem chuyện ấy thuật lại mẹ tôi hay, và tôi xin bằng lòng lãnh mạng thà cho trôn chứ hiểu nào sá chi cái thân tôi, mẹ già tôi nghe các đều vậy vậy, thì rầy mắng tôi lắm. Rằng chẳng thà giả nhơm mắt chôn sudi cho an lòng chẳng hơn sống làm chi những đều hổ với người, lỗi cùng trời đất, làm những chuyện ác nghiệt như thế, dạy rằng nếu tôi cái lời, thì chẳng chịu sống ở thế-gian. Tôi không nghe lời mẹ vì thấy nhà làm cuộc biến ngụy thà sống cho mẹ ấm cật no thân, thà ăng cho trôn chứ hiểu, chớ khi tôi ra đi cũng biết là tôi cái lời mẹ, một điều nghịch đã làm điềm, hôm nay rồi thầy bắt đặng rồi thì thì đánh cho tôi, là đứa ác nhơn, và bắt tuân mẹ giáo-huấn; cũng chẳng phiền sự thát xin thầy hãy liệu đi. Nói rồi cúi đầu nhắm mắt, anh Hồ-Hải nghe mấy lời thằng Đạo-lặc nầy coi tuồng ăn ngần ngơ, giây lâu anh bèn thằng đạo-lặc" mà rằng nầy: mi! tôi mi thì đánh chết song ta thương lòng tử thiện của mẹ già mi. Vậy ta đừng cho mi đặng sống vì nuôi mẹ lại ta cho mi mấy đồng bạc nầy hãi về mà lo thuốc than cho mẹ, nói rồi biểu tôi mở giây trói cho thằng Đạo-lặc. Tôi chẳng hề cải lời anh mở trói tay và chơn cho thông thả còn anh Hồ-Hải móc rong túi lấy bốp ra đưa cho thằng Đạo-lặc một tấm giấy năm đồng. Tôi thấy tiếc hết sức mà không dám cản anh, thằng Đạo-lặc đặng tốn tánh mạng lại đặng lãnh năm đồng bạc thì mừng quính lay lia lạy lia, tôi thấy vậy lấy làm tức cười mà rằng : Mai mốt mi đi làm vậy vậy cho đặng nhiều tiền thưởng hơn nữa đa ! Thằng Đạo-lặc lạy tạ rồi lui xuống lầu, anh Hồ-hải hỏi tôi có buồn về sự cho bạc và tha thằng Đạo-lặc ấy chăng ? Tôi rằng tình anh em cần chi phải ngại nghĩ, tâm ý đã liện lạc cùng nhau, dầu con ngựa dầu trôn giống đặng, sáng bữa ấy hai đứa lên xe hơi thẳng qua cần-thơ; thật cái vận mạng của anh Hồ-Hải nhằm lúc in lo, mới bên Mỹ-tho bị due-đôn đây ; nay qua đây gặp công tử nữa, khi xe hơi tới bến đò Cầuthơ sông Bassac, vừa tới bến xe ngừng lại ở một cái xe của một cậu Công-tử tên là Chung-ý-Thế, người ở tỉnh Bạc-liêu, gian cô lớn, cho kẻ chen gianh đặn ra trước cái của anh Hồ-Hải và tôi đi đó. Bữa ấy lại nhằm ngày thứ ba đó may Cầuthơ bị cuết may, còn chạy đưa có một chiếc. Nên qua trễ một chuyến đó trói cả giờ, nên người sớp-phơ xe đưa ra nói rằng: xin lỗi thầy để xe tôi xuống đó trước, xe thầy lợi sau xin ở lại xuống chuyến sau, Chung-ý-Thế không chịu, rằng ai đặng trước xuống trước, đậu sau xuống sau, hai người cãi cọ đây lâu, Chung-ý-thế đánh cho lên sớp phơ một cái rất nặng, trên xe nhiều người bộ hành thấy lấy bất bình có người vị ăn mặt tây phục tên Vương-sơn-Nhi bước lợi lấy lời ử tử cang dân và bảo phải cho xe đó qua sông trước, Chung-ý-thế chẳng nghe lại nhiều lời nặng mắng Vương-sơn-Nhi, coi bộ Vương-sơn-Nhi cũng nóng lòng song có ý kiên cai Chung-ý-Thế. Anh Hồ-Hải thấy nó giận khó dằn lòng, xuống xe hỏi gì ý vì chả chẳng cho xe tới trước qua trước, chưa lại đánh sớp phơ nầy nữa? chủ ý giảm ý thế phải chăng? chủ ý với ai cho có ý với Hải ma cung con nít đi giỡn. Chung-ý-Thế nghe nói xóc giận qua lắm lại lấy trong xe một cái roi gân bò a lại đập anh Hồ-Hải, tôi thấy vậy tôi chẳng nóng lòng anh em quên đem phải quấy, sẵng trên xe có một khúc sắt bu-lon tôi xách nhảy xuống ở phía sau lưng Chung-ý-Thế đánh một bu lon sau Chung-ý-Thế lo đánh với Hồ-Hải chẳng thấy tôi ở phía sau lưng, nên tránh không kịp, tôi thấy Chung-ý-Thế ngửa thì tôi tưởng đã chết rồi, tôi xanh mặt, anh Hồ-Hải cũng rụng rời, lại hành khách trong xe đều mất via, tôi vừa tới tôi biên người lính đó bắt tôi mà giải lại tòa chịu lỗi, anh Hồ-Hải không cho, ảnh lại nói rằng, ảnh đánh Chung-ý-Thế chớ không phải là Bổ-an-Dân, hãy bắt ảnh mà thôi, tôi không cho ảnh chịu, ảnh cũng nhứt định không cho tôi chịu, cãi lẫy không ai nỡ để cho ai chịu, cả hai và đờ Chung-ý-Thế tôi [illegible] qua nhà thương điều dưỡng, [illegible] đường anh Hồ-Hải nói với tôi rằng : em thì tánh tình thật thà lại yếu đuối. Nên rồi làm vào ngục thất chắc sớm phải bỏ mạng cho chẳng chơi. Lại ay là em vì qua mà ra cớ sự vậy, thôi mi đề qua chịu một mình em ở ngoài jo phương cấp dưỡng cho qua còn hay hơn, lúc ấy có Vương-sơn-Nhi ngồi một bên tôi tráy hai đứa tôi giành nhau chịu tội mà cám tình cũng khuyên tôi thôi đừng chịu vì nhau tôi ôm yêu ấm, tôi cũng xét sống, nên nay ma chịu hết thì chắc phải bỏ mạng cả hai, chứng ấy lấy ai nuôi dưỡng, tôi lại nghĩ trong rương cũng còn chút đinh tiền và một sợi giây chuyền một lượng, để lấy số ấy mà lo cùng quan Trạng-sư cho anh Hồ-Hải hoặc may, nên tôi mới yên tâm để cho anh Hồ-Hải chịu thế. Qua khỏi Sông Bassac tới đất liền chân thành Cầuthơ, lính mới đắc anh Hồ Hải cùng mấy người chứng hành khách thẳng lại bót, các người hành khách [illegible] cùng các vị tên sớp-phơ [illegible] Vương-Sơn-Nhi, hai người [illegible] hiệu chiếu rồi kế giam anh Hồ-Hải vào bót, đợi ngày đem qua tòa xử, còn Chung-ý-Thế vô nhà thương trọn ngày ấy mới tỉnh chết hồn. Đề quyết chuyện là anh Hồ-Hải đánh nó chớ chẳng biết tôi vì lác tôi đánh nó thì nó đã tá chết giết nào có biết ai đánh, chứ gì tỉnh thì nhớ có một mình anh Hồ-Hải đánh với nó, mà thôi. Chẳng bao lâu đến ngày xử lần án anh Hồ-Hải sáu tháng, ý là tôi bán đồ cầm vàng mà lo mướn thầy kiện cho anh, mới còn sáu tháng. Nếu không thì nhiều hơn nữa.

(*Sau sẽ tiếp theo.*)

SAIGON. — IMP. MODERNE [illegible]

Le Gérant : LÂM-HIỆP-CHÂU

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường, Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.